

Brassói Lapok

Előfizetési példány

Árusításba nem bocsátható

XLl. évfolyam

46. szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétfő

1935. évi február 25

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő munkásság-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 69 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — A külföldre: negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegvonalon 5.50 lej, páratlan (jobb) szövegvonalon 6 lej negyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok kiadóhivatal 82, szerkesztőség 83.

Az ügyvédet

Általában nem szokás sajnálni, sohasem volt a részvét alanya a fiskális, aki mindaddig, amíg jogrend volt, az élet napos oldalán tartózkodott.

Az ügyvéd volt az, aki mindenhez értett és akiből minden lehetett. Hiába minden humoros ellenlátszat, az ügyvéd népszerű volt. Belőle lett a képviselő egy kormányparton, mint az ellenzéken. Nemcsak a joggyakorlás, hanem a jogalkotás terén is fontos szerep jutott a fiskálisnak, aki igazán joggal nevezte és tartotta magát a jogrend őrének.

Ha innen nézzük az ügyvédek legújabb megmozdulását, szörnyű kórképet lehet megrajzolni a mai felborult világnak.

Mintha a mérnök feladná a matematikát, az orvos a hőmérőt dobná el és a ráolvasást ajánlaná egyedüli gyógyszernek, a bíró és az ügyész arról kezdene prédikálni, hogy egyetlen igazság az erőszak, a pap letagadná az Istent... Ilyen és ezekhez hasonló szörnyű abszurdum, hogy az ügyvéd feladja a jogot.

Mert az a fiskális, aki a jogdefiníció tiszta szerkezetébe a jogtalanság homokszemeit pergeti, az feladta a saját erkölcsi létalapját, az feladta ennek az egész mai világrendnek minden törvényét, ami eddig szent volt.

Az ügyvéd ököllel akarja kivenni a másik ügyvéd szájából a kenyeret.

Az új jogtudósok véleménye szerint egyes születésileg hibás embernek megszűnik a jogalanyisága, jogtárggyá minősül.

Csak ennyi változás történt. De ez minden. Az egész felborult, meggyalázott élet. A meggyalázott Ember, akit orvul és csúnyán a jogász szur le.

Idáig tisztított bennünket, hogy is mondták? — „a háboru acélfürdője”.

Fehér Dezső

hatvanhétéves öreg szerkesztő lapzártát csinált Nagyváradon, itt hagyta ezt a boldog kis erdélyi világot, ahol pedig még sohasem jelent meg annyi magyar lap, mint mostanában.

Igen, ezt hallotta sokszor halála előtt Fehér Dezső, akinek pedig volt humorérzéke, de már nevetni ő sem tudott, szegény.

Ilyenkor, temetés idején, dusan születnek az érzelmes jelzők és jellemzések, elcsuszik a meghatottság is, igenis jól esik megsiratni saját magunkat az öreg magyar szerkesztő ravatala mellett. Ilyenkor ki szokták mondani és ki is áll mondani, hogy érték volt ez az agyondolgoztatott öreg betűveterán, zseni is járt a közelében, akit ő istápolta a harcok elején.

Hatvanhatévesen, igába fogva halt meg az öreg magyar újságíró, aki, keressük a szót, mert nem akarjuk megbántani szegényt, — a nagy robot mellett kicsit szájalomból, kicsit könnyőradományból, elégedt már.

Igy néz ki halottaiban egy neves és nagyszerű magyar szerkesztő. Így néz ki az a nagy és tragikus szabadság, amit mostanában a fejünkhöz vágunk. A szabadság, hogy esszük egymás elől a kenyeret, hogy öreg Fehér Dezső báni nélkül, robotolva bukik arcra a nagy ki-mérültségben.

Igen, újságírótemetéskor különösen szép szavakra illetődnek az ajkak. Oh, senkse gondolja, hogy mi ünneprontók akarunk lenni.

Sőt! Talán tulgyászoljuk a kelleténél ezt a fájdalmas eseményt.

A szövetkezeti törvény módosításával kapcsolatban

Ujabb béketárgyalások kezdődtek a kormány és a nemzeti-parasztpárt között

A rendtörvények büncselekményeit is felöleli az új büntető törvénykönyv. A Romania Noua megleckézteti Vajdát, amiért numerusához a valahikusz jelzöt csatolta

A Skoda-cég vezérigazgatója Tatarescuval és Bratianu Dinuval tárgyal

Bukarest, február 24.

Jelentettük előző számunkban, hogy Sassu földművelésügyi miniszter tárgyalásokat kezdett Raducanu volt munkügyi miniszterrel, később pedig Mihalecheval, a szövetkezeti törvény parlamenti vitája körül létrehozandó fegyverszünet érdekében. Megírjuk, hogy ezek a megbeszélések eredménytelenül végződtek, miután Sassu miniszter nem volt hajlandó a nemzeti-parasztpártnak a törvénygyökéres módosítására vonatkozó több kívánságát teljesíteni.

Ma újabb fordulat állott be ebben az

ügyben. Tatarescu miniszterelnök ugyanis megbízta Inculetz belügyminisztert, hogy keresse fel Mihalachet s igyekezzék vele megállapodásra jutni a nemzeti-parasztpárt kívánalmainak teljesítése tekintetében.

Inculetz eleget is tett a megbízásnak, s a látogatás eredményeképpen a nemzeti-parasztpárt vezetésége bizottságot küldött ki, mely azonnál felvette az érintkezést Sassu miniszterrel és Negura földművelésügyi alminiszterrel.

A nemzeti-parasztpárt megbízottai: Madgearu, Raducanu és Ghelmegeanu írás-

ban terjesztették elő a párt kívánságait. Ezután hosszas tanácskozás kezdődött, melynek során nagy vonalaiban megvizsgálták az új törvényt és kölcsönösen kifejtették álláspontjaikat úgy az ellenőrzés bevezetésével, mint az önkormányzati jogok biztosításával kapcsolatban.

A fővárosi lapok nem tartják kizártnak, hogy a tárgyalások ezúttal eredményhez fognak vezetni, annál is inkább, mivel az egyességet maga Tatarescu miniszterelnök sürgeti, akinek jelenleg minden törekvése oda irányul, hogy a nemzeti-parasztpárttal ismét helyreállítsa a normális parlamenti kapcsolatokat.

A Skoda-gyár igazgatója ismét Bukarestbe érkezett

Tegnap este Bukarestbe érkezett Lövenstein, a Skoda-művek vezérigazgatója. A fővárosi lapok ezt a fordulatot arra magyarázzák, hogy a főbb kérdésekben Slavescu Viktor prágai látogatása során egységessé jött létre a cég és a kormány között s így a szerződés aláírása már csak napok kérdése. Lövensteint ma Tatarescu miniszterelnök hosszú kihallgatáson fogadta. Később Bratianu Dinuval tárgyalta a pilseni gyár vezérigazgatója.

Kiszivárgott hírek szerint a miniszterelnök közölte Lövensteinnel,

hogy a légvédelmi ágyukat a kormány a belföldi üzemekben akarja előállítani s így a gyárnak minden föltétel nélkül le kell mondania erről a rendelkezésről.

Lövenstein nem adott végleges választ erre a kikötésre, hadügyminisztériumi körökben azonban úgy tudják, hogy a gyár minden valószínűség szerint hozzá fog járulni ehhez a föltételhez is.

A megbeszélések további során a Skoda művek vezérigazgatója javaslatot tett arra, hogy a kölcsönös károsodást elkerü-

lendő, a gyár és a román állam azonos százalékban viselje a csehkrona esetleges hullámlása következtében előálló árfolyamkülönbözetet. Kérte továbbá, hogy a vitás kérdésekben ne a rendes bíróság döntsön, hanem háromtagú választottbíró, melynek egyik tagját a román állam, a másikat a gyár jelölje ki. Előke pedig valamelyik semleges állam ismertetnie jogászja legyen.

Az Adenerul, szerint az az általános vélemény, hogy a tárgyalások kedvező fordulatot vettek s a szerződés aláírása a közeli napokban megtörténik.

Az új büntető-törvény

A fővárosi sajtó hosszú hasábkokat szentel az új büntető-törvénykönyvnek, abból az alkalomból, hogy a nagyfontosságú reformtervezet szenátusi vitája végetért. Kiemelik Tony Iliescu szenátusi alelnök előadói beszédét, amelyben, nyilván az igazságügyminiszter hozzájárulásával, különösen azokat a vitás kérdéseket sikerült tisztáznia, amelyek a sajtó megrendszabályozásával állanak kapcsolatban.

Az új büntető-törvénykönyvet egy jogi szakértőkből álló bizottság állította össze Jonescu-Dolj jogtudós és a magyar származású Laday Istvánnal, a törvényelőkészítő-bizottság tagjának közreműködésével.

A reform nagyjelentőségű újításokat tartalmaz. Így az ítéletek meghozatalánál mindenekelőtt figyelembe veszi a bűnöző személyiségét is, mint az igazságszolgáltatás harmadik elemét a büncselekmény és a büntetés mellett. A bírói fórumok megvizsgálják, hogy nem forog-e fenn valamilyen betegség, amely a vádlottat a büntetés elkövetésénél befolyásolta, figyelembe veszik továbbá azt is, hogy a tár-

sadalmi körülmények milyen mértékben készítették az illetőt a bűnözésre.

Másik fontos újítása az új büntető kódexnek az a rendelkezés, amely a büntetés kitöltésében, az elítélt magaviseletéhez mérten, ilyen fokozatokat vezet be: magáncella, közös munka és feltételes szabadlábrahelyezés. Arról is intézkedik, hogy a megrögzött bűnözők a börtönben ne kerüljenek egy helyre az alkalmi bűnözőkkel. A politikai és a kiskorú elítéltek esetében különleges bánásmódot vezet be.

Új büncselekmények

Az új büntető törvénykönyv új büncselekményeket s ezzel kapcsolatban új büntetési formákat is tartalmaz. Kitér azokra a politikai büncselekményekre is, amiket eddig a Marzescu- és Mironescu-féle rendtörvények büntettek. Általában felemeli a büntetési minimumot és maximumot.

Súlyosan bünteti a párbaft, még abban

az esetben is, hogyha annak nincs következménye. A párbaftoknál jelenlevő tanuk, vagy azok, akik a párbaft megtagadása egyénből csufot üznek, szintén a büntetőtörvénykönyv rendelkezései alá esnek.

A kábítószercsempészetnél egyforma büntetéssel sújtja azokat, akik ezeket a szereket használják és akik alkalmat nyújtanak a kábítószer használatára.

A SAJTÓ-KÉRDÉS

A sajtókérdésben különböző sajtóbüncselekményeket állapít meg, olyanokat is, amelyek nem foglaltak benn a jelenlegi büntető-törvénykönyvben. Erre a sajtó szabadsága szempontjából sérelmes újításra egyébként Sandulescu szenátor, a bukaresti sajtószindikátus elnöke is kitért szenátusi beszédében. Kifogásolta, hogy a törvénykönyv olyan sajtóbüncselekményeket, vagy büncselekményeket állapít meg és olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek a büntetendő sajtótermékek megjelenése elé akadályokat gördítenek. Szerinte a sajtó tevékenységének túlságos korlátozása az alkotmányt sérti. Példaképpen felhozta a törvénytervezetnek azt a szakaszát, mely a halottak emlékét tulzatosan védi. A halottak emlékét védeni kell, de hogy valakinek büncselekményei, csalásai csak azért, mert meghalt, örökre eltemetve maradjanak, ez tulzott és nem közérdekű. Az újságírást valóban meg kell tisztítani az oda nem való elemektől, de a nagy hivatást betöltő sajtót nem szabad öngyilkossággal ezzel az elemekkel.

Tony Iliescu beszédében Sandulescu kifogásaira is válaszolt. Mindenekelőtt kijelentette, hogy az új törvénykönyv csak akkor kerül alkalmazásra, ha a büntető perrendtartás törvénytervezetét is megszavazza a parlament. Hosszasan foglalkozott a különböző sajtóbüncselekményekkel, kitért arra az esetre is, amikor a támadás egyaránt vonatkozik a sértett köz- és magánéletére s hangoztatta, hogy az illetékes bírói fórumot a büntető perrendtartás fogja kijelölni.

A büntető-törvénytervezet kamarai vitáját nagy érdeklődés előzi meg.

KONFLIKTUS

Érdekes konfliktus keletkezett a pénzügyminisztérium és a közoktatásügyi minisztérium között. A közoktatásügyi minisztériumnak ugyanis van egy olyan alapja, mely évenként átlag 120 millió lej bevételt hajt. Ez az összeg az érettségiző diákok által befizetett vizsgadíjakból tevődik össze és a vizsgáztató tanárok költségeinek fedezésére szolgál. Ezt az alapot a közoktatásügyi minisztérium mindezekig nem vette fel a minisztériumi költségvetésbe. Antonescu miniszter most átiratban kérte, hogy erről a jövedelemről is készítsenek rendes elszámolást és a 120 millió lejt vegyék fel a minisztérium rendes jövedelmei közé.

BOILA UJABB CIKKE

A kolozsvári Romania Noua mai száma újabb vezércikket közöl Boila Zakariástól. „Miért keresztelte el Vajda javaslatát numerus valahikusznak? — hangzik a cikk. A valahikusz kifejezés annál idegenebb, mivel már a revizionista Budapestben is románt irnak a valah helyett. Mi indította Vajdát, hogy népszerűsítse ezt a lealacsonyító kifejezést? Lohet, hogy a köveljővö erre is választ ad. Vajda más jelzőt is választhatott volna numerusának s nem pont azt a szót, amivel évszázadokon át megaláztak bennünket.”

Tehát már csak arról van szó, hogy a heródesi ujszülöttet milyen toaletthez kell öltöztetni. A valahikusz régimódi krinolinját, vagy a totusz divatos vonalú belépőjét viselje-e?

A lényegben egyetért mind a két tábor. Mindössze a divatkérdést tárgyalják még le. A szabószámát végül a kisebbségeknek prezentálják...

Ezeket kívánja és eltenni

14. sz. SZELVÉNY

a B. L. februári
regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab februári szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1935 február havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej boszolgálatát a Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Calea Moşilor 59), vagy a főbiz. mány. nál („Cosmopolis”, Calea Gr. Vitei) Brassóban: a B. L. kiadó hivatalában, mindenütt máshol: a helyi izom nyosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

A magyar „Kékszakáll” vadregényes amerikai házassága

NEWYORKBAN LETARTÓZTATTÁK CSERNYÁK IMRÉT,

a forradalmi magyar katonatanácsok egyik szervezőjét

Az osztrák-magyar hadsereg egykori századosának utja a forradalmakon és házasságokon keresztül a newyorki mérnöki irodáig - Tömeggyilkos volt-e Csernyák Imre?

Newyork, február 24

Amerikai lapok nagy tudósításokat közölnek arról, hogy Newyorkban letartóztatták Csernyák Imrét, aki a forradalom kitörésekor a budapesti katonatanács vezetője volt.

Az a vád ellene, hogy ő ölte meg gróf Tisza Istvánt és hogy hamis utlevéllel, csalárd úton jutott be Amerikába és szerzett ott állampolgárságot.

Ezért Csernyákot a kivándorlási hatóság a hírhedt Ellis Island szigetére vitette. Csernyák Imre véleménye szerint két elvált feleségének titkos feljelentései juttatták e kellemetlen helyzetbe. Nem kis szenciója az ügynek az, hogy a két elvált feleség közül az első a második feleség édesanyja.

Csernyák ismert szereplője volt a forradalomnak. Mint tényleges százados szervezte a forradalmi katonákat és mikor a forradalom kitört, ő lett a legnagyobb hatalom: ő lett a katonatanács vezetője.

Ő volt Károlyi Mihály egyik kísérője is, amikor Károlyi Belgrádba ment, hogy fegyverszünetet kössön Franchet D'Esperay francia tábornokkal.

Csernyáknak a kommunizmus bukása után menekülnie kellett, mert azzal vádolta a budapesti ügyészség, hogy egyike volt Tisza István gyilkosainak.

Csernyák Bécsben és Németországban bujdosott, majd kikerült Amerikába, ahol Chairman Emery néven mérnöki irodát alapított.

Csernyák több mint tíz éve él Newyorkban. Első feleségétől elvált és azután nőül vette odakinn Laehne Hugónak, a Károlyi-kormány belügyi államtitkárnak elvált feleségét.

Nagy harc dult akkoriban Laehne Hugó és elvált felesége között, mert a bíróság a felbontott házasságból származott leányt Laehne Hugónak, a férjnek ítélte. Az elvált asszony, aki ekkor már Csernyák-Chairman neje volt, mindennél inkább magának akarta megszerezni leányát. Az asszony felbízta új férjét, hogy utazzon Ausztriába és szöktesse meg a kislányt, aki egy bécsi nevelőintézetben tanult. Csernyák meg is szökett a lányt és kivitte Amerikába.

Laehne Hugó feljelentette ezért Csernyák-Chairmant, de leányát nem tudta megtalálni, mert azt Amerikában rejtgette.

Laehne kiutazott Amerikába a leány után, de csak akkor fedezte fel hollétét, amikor közben már nagy szerelmi regény játszódott le Chairman, a felesége és feleségének leánya között.

Csernyák-Chairman ugyanis halálosan beleszeretett feleségének leányába és az is viszonzta a még mindig daliás külsejű mostohaapa érzelmét.

Csernyák elvált feleségétől és nőül vette felesége leányát.

A kijátszott asszony, akinek egyébként Chairman-Csernyák már harmadik férje volt, nem nyugodott ebbe bele és a perek légiója keletkezett köztük.

Egy napon Csernyák új szerelemre gyulladt és ez

a modern Kékszakáll elvált harmadik feleségétől is, az előző felesége leányától.

Az anya és leánya kibékültek és most már közösen hadakoztak a csésésap Chairman-Csernyák ellen. Csernyák két elvált felesége machinációjának tartja azt is, hogy őt letartóztatták és hogy ellene az Ellis Islandon eljárás folyik. Az első vád Chairman-Csernyák ellen az, hogy hamis utlevéllel, hamis név alatt surrant be Amerikába. A másik vád pedig, hogy egyike volt Tisza István gyilkosainak, már pedig az amerikai törvények értelmében

nem szerezhet polgárjogot az az idegen, aki előbb főbenjáró büncselekményt követett el.

Chairman-Csernyák tiltakozott mind a két vád ellen. A Tisza-gyilkosságra vonatkozólag így védekezett:

— Elismerem, hogy én az osztrák-magyar hadsereg tényleges századosa voltam, de lefokoztak, mert rájöttek, hogy

a harmadik hadosztályt forradalmisítani akartam, mozgalmat indítottam titokban a katonák között, hogy lázadjanak fel. Valóban én szerveztem a magyar forradalom kitörése előtt a titkos katonatanácsot.

Gyűlöltém Tiszát, azonban nem igaz az, mintha részem lett volna a Tisza-gyilkosságban.

Ha tudtam volna, hogy Tiszát meg akarják gyilkolni, megakadályoztam volna, hogy mártírt csináljak Tiszából.

Chairman-Csernyák két elvált felesége tiltakozott az ellen, mintha ők jelentették volna fel volt férjüket. Chairman-Csernyák első felesége, aki előbb Laehne Hugó neje volt, ki is jelentette:

— Én nem áskálódok volt férjem ellen, mert ha én le akartam volna őt leplezni, olyan adatokat szolgáltattam volna ellene, amik sokkal súlyosabb helyzetbe hozzák.

Nyilatkozott az amerikai lapoknak Fenster ügyvéd is, Chairman-Csernyák

védője. A következőket mondotta:

— Védencemet fel fogják menteni, mert valótlanság az, hogy ő hamis utlevéllel surrant volna be Amerikába.

Az pedig, mintha ő ölte volna meg Tiszát, ostoba rágalom. Ilyen vádat amerikai hatóság csak akkor fogad el, ha ezt beigazolni látna. Védencem ellen azonban semmiféle bizonyítékokat nem tudnak Amerikában produkálni a Tisza-gyilkosság ügyében. Nem is szólva arról, hogy ez politikai büncselekmény, már pedig

Amerika nem szolgáltatja ki a politikai büncselekmények miatt üldözött embereket.

Fenster ügyvéd személyesen garantálta, hogy Chairman-Csernyák nem fog megszökni, helyezték tehát szabadlábra. Az amerikai újságok szerint valószínűleg szabadlábra is helyezik, míg a bevándorlási hatóság nem dönt ügyében és amíg ezt helyben nem hagyja, vagy meg nem változtatja a washingtoni bíróság.

Jogerős lett a büntetése:

Behörtönözték Párisban a szélhámos-ságért elítélt Hanau asszonyt

Három évig kell ülnie, amiért előzsdézte a fi-székeny kisemberek megtakarított pénzét

Páris, február 24.

Európaszerte emlékeztet még Hanau Márta asszony botrányos pöre, amelyet annakidején amiatt indítottak a furfangos nő ellen, mert Gazette de France című lapja segítségével rengeteg kisembert rántott bele mesterségesen felfújt börzeügyletekbe és spekulációs műveletei révén mindenükből kifosztotta őket. A hírhedt Hanau asszonyt, aki hosszú ideig ült vizsgálati fogságban, tavaly a törvényszék család és bízalommal való visszaélés vétsége miatt 3 évi fogságra és tetemes pénzbüntetésre ítélte, de szabadlábon hagyta, amíg fellebbezése ügyében végső döntés történik s az ítélet jogerőssé válik.

Tegnap aztán rendőrök jelentek meg Hanau asszony lakásán, hogy újból letartóztassák, te-

kintettel arra, hogy a törvényszék ítéletét a legfelsőbb bírósági fórum is jóváhagyta s így az jogerőssé vált.

A minden hajjal megkent börzejátékosnő, aki a csufos körülmények között beszűnt Gazette de France helyett most más „közgazdasági” lapot szerkesztett, öngyilkosságot akart elkövetni, amikor az érte jött rendőrök megpillantotta.

A rendőrök azonban megakadályozták szándékában, lefoglalták és bekísérték a fogságba, ahol a híres közgazdasági szélhámosrőt beöltöztették a rabruhába s megkezdették vele büntetése letöltését. Így éppen a francia börzeélet jó ideje nélkülözni fogja Hanau Márta „zseniális” tőzsdei ötleteit, amelyek annyi embert tettek tönkre.

A Dreptatea vádol:

„Háromszázmillió lejt loptak el az államtól”

A Viitorul erőlyesen visszautasítja a szesz-monopolium körüli állítólagos visszaélésekkel kapcsolatban emelivádakat

Bukarest, február 24.

Madgearu volt pénzügyminiszter a kamara tegnapi ülésén azzal vádolta meg Chirculescu volt munkaügyi minisztert, a szeszmonopolium jelenlegi elnökét, hogy ebben a minőségében kifejtett tevékenységével alaposan megkárosította az államot. Egyben interpellációt jegyzett be ebben az ügyben.

A nemzeti-parasztpárti hivatalos mai száma részletekkel szolgál. „Több mint háromszáz milliót loptak el az államtól” című cikkében elmondja, hogy a szeszmonopolium vezérigazgatósága 1933-ban önkényesen és visszamenőleg 2 lejjel emelte fel a szesz árát. 1934-ben Slavescu pénzügyminiszter hozzájárulásával újabb áremelés következett be s a szesz ára 18.50-ról 19.50 lejre emelkedett, annak ellenére, hogy a minisztérium illetékes ügyszálya

kedvezőtlenül véleményezte a monopolizációságban ebben az ügyben betér-

jesztett emlékiratát.

A lap megemlíti, hogy a besszarábiai és bukovinai gyárak egy csoportja 11.50 lejes szeszt ajánlott fel eladásra, a monopolium azonban visszautasította az ajánlatot.

Mindezek következtében az államot egy ízben 83 millió, mások 60 millió lej károsodás érte.

Slavescu ugyanis — a Dreptatea szerint — állítólag ahhoz is hozzájárult, hogy a monopolium régi adósságait adóbonokkal törleszthesse le, tehát szabálytalanul 65 százalékos engedményben részesült. Azt a kárt, ami a besszarábiai és bukovinai szeszgyárosok ajánlatának visszautasításával érte az államot,

185 millió lejre becsüli a nemzeti-parasztpárti hivatalos.

A Viitorul erőlyesen tiltakozik a vád ellen és igéri, hogy Madgearu, bejelentett interpellációja kifejtése során, alapos lelkében fog részesülni a parlamentben.

Kolozsvárról jelentik:

Kolozsvár, február 24.

A kolozsvári rendőrség letartóztatta Mayer László joghallgatót és Horváth László tisztviselőt, akik a néhány hónappal ezelőtti gyimesi csángóházadás vádlottjainak fogvatartása ellen röpcédulákban tiltakoztak. Annakidején nyomozás indult a röpcédulák gyártói ellen, azonban minden eredmény nélkül, még a magyar párt kolozsvári tagozatánál is házkutatást tartottak. Természetesen a házkutatás nem járt eredménnyel, azonban a két fiatalember azután önként jelentkezett a rendőrségen. A lakásukon megtartott házkutatás alkalmával nagymennyiségű röpcédulát találtak, mire átadták őket a hadbírósnak. Innen azonban ismét visszaküldték a két fiatalembert azzal, hogy először a rendőrség folytassa le a vizsgálatot.

*

A kolozsvári rendőrség letartóztatta Vasin Joan szolgát, aki Panait Elefiropol Monostorin 43. szám alatt lakó gazdájától 6 ezer lej értékű ruhaneműt és 730 lej készpénzt elloptott.

*

A kolozsvári táblai vádtanács Gonza Gligoret, a Porunca Vremii lap kolozsvári szerkesztőjét, akit a múlt hét folyamán zsarolásért tartóztattak le, ma szabadlábra helyezte, de az eljárás folyik ellene.

*

Ma délből feltűnést keltő incidens történt a kolozsvári Newyork-kávéházban.

Egy ismeretlen bukaresti ur és a Romania Noua egyik munkatársa hevesen összeszólalkoztak. A bukaresti ur, aki nyilván nem rokonoszenyvezik a Romania Noua politikai elgondolásaival és Maniuval, a kávéház előtt kiabáló rikáncosoktól összevásárolta a kérdéses lap összes példányait, azokat dühös szavak kíséretében egytől-egytől összetépte és a sárbataposta. Erre a Romania Noua jelenlévő munkatársa felelősségre vonta az ismeretlen urat, de az azzal fenyegette meg, hogy vigyázzon magára, mert az esti vonattal 200 főnyi diákság érkezik Bukarestből és azoknak kíséretében majd meglátogatja őt a szerkesztőségben.

A kínos feltűnést keltő incidensnek, amely a numerosz valachicusz gyűlés egyik jellegzetes előjátéka, nagy közönsége volt.

Tűz Temesváron

Temesvár, február 24.

Szombat délután 3 órakor Müller Péter gyárvárosi vegytisztító üzemében ismeretlen okból tűz ütött ki.

A tüzet félóra alatt nagynehezen eloltották, de a kár így is jelentékeny.

A szenátusban Pop Valér igazságügyminiszter ismertette az új büntető törvénykönyv rendelkezéseit

Bukarest, február 24.

A kamara ma nem tartott ülést. A szenátusban Pop Valér igazságügyminiszter válaszolt az új büntető törvénykönyv vitája során elhangzott észrevételekre. Részletesen ismertette a tervezet rendelkezéseit és kiemelte azokat az újításokat, amelyek hivatva vannak az igazságszolgáltatást a büntető törvénykezés terén új alapokra fektetni. Az új büntetőkönyv legnagyobb jelentősége abban áll, hogy egyesíti az egyes tartományok idevonatkozó törvénykönyveit. Dicsérrettel említezték meg azokról, akik a tervezet megszerkesztésében részt vettek. Végül kijelentette, hogy az új törvénykönyv valamennyi párt és ország legkiválóbb jogászai együttműködésének terméke. Kéri a szenátus hozzájárulását.

Az elnök kérdésére a szenátus véleménykülönbség nélkül tudomásul veszi a törvényjavaslatot, melynek megszavazására csak akkor kerül sor, ha a szakaszonkénti vita is véget ér.

Moszkvai jelentés szerint

Csak ezer láda okmányt ad át a Szovjet Romániának

Moszkva, február 24.

Azokkal a külföldi sajtóban elterjedt hírekkel kapcsolatban, amelyek szerint a szovjetkormány kiadta Romániának az 1916-ban Moszkvába szállított kincstári aranyat, hivatalos helyen közölték a Tass-iroda munkatársával, hogy iratokat és különböző okmányokat tartalmazó ezer ládának az átadásáról van csak szó. Aranyat, vagy más értéktárgyat a szovjetkormány nem ad át Romániának.

Egy magyar fakeskedő feltalálta a többször meggyújtható gyufát

Budapest, február 24.

Ott Gyula győri fakeskedő hosszú éveken át folytatott kísérletezés után olyan vegyszert talált fel, amelynek segítségével a gyufaszál többször meggyújtható. Szencziócs találmányát a fakeskedő máris bejelentette a szabadalmi hivatalnak.

Allítólag a találmány nagyszerűen bevált, forradalmasítja Irinyi találmányát és a szegény emberek nem kis öröme, súlyos csapást mér a gyufaiparra. Bár a monopóliumok, a hatalmi alapon gyakorolt egyedurisítási jogok mai világában már nem egy közérdekű és a széles tömegek javát szolgáló találmányt

kárhoztattak arra, hogy ne kerüljenek gyakorlati használatba. A svéd gyufatárszt kölcsönei ellenében csaknem a világ valamennyi országában kezébe került a gyufa-monopóliumot s nem érdeke, hogy kevesebb gyufára legyen szükségünk.

A pénzügyminiszter rendelete szerint

A pénzügyigazgatóság nem készíthet a vállalatok könyveiről, az ügyfelek forgalmáról kivonatot

Temesvár, február 24.

Pár nappal ezelőtt hírt adtunk arról, hogy a temesvári pénzügyigazgatóság egyes nagyvállalatoknál és nagykereskedőknél a vevők forgalmáról és folyószámláiról adókirovési célokra kivonatot készített.

Ez az eljárás kereskedő körökben óriási konsternációt keltett, mivel egyértelmű az üzleti titkok kiszolgáltatása-

val és az adótörvénnyel is ellenkezik.

Endre Károly dr., a kereskedő egyesület főtitkára személyesen is és írásban is tiltakozott Bukarestben a példátlan eljárás ellen, amelynek meg is lett a fogantatja.

A pénzügyminiszterium az összes pénzügyigazgatóságokhoz rendeletet intézett, amelyben a kivonat-készítést egyenesen tiltotta.

Kudarcba fulladt a kolozsvári ügyvédgyűlés

Alig 30 érdeklődő ügyvéd jelent még

Kolozsvár, február 24.

Ma délutánra hívta össze negyven fiatal román ügyvéd Kolozsváron az ügyvédi kamara gyűlését, amelyen le akartak csatlakozni a numerosz nu'iuszhoz. A gyűlésre természetesen nem hívták meg a kisebbség ügyvédekét, de a kétszáznál több meghívott román ügyvéd közül csupán 25-30 jelent meg.

Igy a nagy garral összehívott gyűlés csufos kudarcra végződött.

Dragomir Alexandru kamarai dékán megszavaztatta a jelenlevőket arra vo-

natkozólag, hogy óhajtsák-e a gyűlés megtartását. Adam Popa kivételével a román ügyvédek mindannyian a gyűlés megtartása mellett szavaztak. A megjelent néhány kisebbségi ügyvéd közül Péterf Jenő szólt fel, aki a gyűlés elhatalasztatását kérte, valószínűleg azzal a hátsó gondolattal, hogy a következő gyűlésen megjeljenek a többi kisebbségi ügyvédek is. Végül is ugy határoztak, hogy betartják a törvényes formákat s így a dékán nem nyitotta meg a gyűlést, a szükséges tagok ötven százalékának hiányában.

Nem engedték válogatni a problémákban —

Már meggondolta magát a Hitler-kormány

és hajlandó a londoni nyilatkozat összes javaslatairól tárgyalni

A szovjetarany egyengeti Simon moszkvai útját

London, február 24.

Az a körülmény, hogy a londoni nyilatkozat végrehajtása terén az angol kormány a legteljesebb egyetértésben tovább együttműködik Páris-sal, német politikai körökben meglehetősen kiábrándulást okozott, mert arra számítottak, hogy sikerül Angliát elválasztani Franciaországtól. Fokozta továbbá ezt a kiábrándulást, hogy a szovjetdiplomácia is bevonódott a londoni javaslatok megvalósítási munkájába s főleg, hogy a londoni nyilatkozatot minden vonalon a leghatározottabban megoszthatatlannak nyilvánították s visszautasították a Hitler-kormányt az a kísérletét, hogy csak a céljainak megfelelő légvédelmi egyezmény-ügyben foglaljon állás, a többi javaslat dolgában pedig hallgasson. Látna, hogy február 14-iki választát általánosan elégtelennek minősítették és alkalmatlannak arra, hogy annak alapján közvetlen angol-német tárgyalások indulhassanak, a náci-diplomaták most meghátráltak. A Reuter-iroda jelentése szerint a német kormány máris közölte Londonnal, hogy határozottan egyetért az angol kormányval abban, hogy a kilátásban levő angol-német megbeszéléseknek fel kell ölelniük a február 3-iki angol-francia nyilatkozatban felvetett összes tárgyakat. Ezek után a közvetlen angol-német tárgyalásokat biztosra veszik.

Ezzel szemben angol kormánykörökben rámutatnak arra, hogy Sir John Simon berlini és esetleges moszkvai útját illetően a kabinet hivatalosan még nem határozott. Az angol kormány egyelőre diplomáciai uton eszmecserét folytat Páris-sal, Rómával, Moszkvával és Berlinnel, hogy tisztázza az adott helyzetet. Másrészt diplomáciai körök és a sajtó úgy tudja, hogy Simon moszkvai látogatása is elhatározott dolog már, mert a szovjetkormány máris értesítette az angol kormányt, hogy örömmel venné egy angol miniszter moszkvai vizitjét s mert az angol kormányban kialakult az a meggyőződés, hogy a keleti egyezmény problémájának megoldása nélkül lehetetlen az általános európai megegyezés.

A londoni sajtó jórésze elégtétellel irarrol, hogy a külügyminiszter Berlin után Moszkvába is ellátogat s ezzel megtöri a jeget. A News-Chronicle a lehető legszerecsesebbnek találja azt a javaslatot, hogy Sir John Moszkvába is elmenjen. A Daily Herald, a munkáspárt lapja szerint az angol közvélemény csak örülhet az angol-orosz közeledésnek. A külügyminiszter moszkvai látogatása már régen szükséges.

MIÉRT KÖZELEDIK ANGLIA A SZOVJETSZÖVETSÉGHEZ?

A félhivatalos Reuter-ügynökség illetékes szovjetforrásból úgy értesül, hogy a Szovjetszövetség most fokozza vásárlásait Angliában és aranyát főként a Nagybritanniával való kereskedelme növelésére szándékszik fordítani. A szovjetkormány már majdnem teljesen likvidálta Németországgal való kötelezettségeit s nemrégiben az Egyesült Államokkal is megszaktak a gazdasági tárgyalásai. Ennélfogva nagy mértékben emelkedett aranytermelését arra használja fel, hogy Angliában tegyen nagy rendelkezéseket.

Borzalmas dráma egy szlovenszkoí faluban

Pozsony, február 24.

Borzalmas drámát szült a véletlen Szlovenszkoí Gravianki nevű falujában. Dobelkó János földművest és feleségét a rokonok és szomszédok több lövéstől holtan találták házukban s bár tüvé tették a ház környékét, senki idegent az udvarban nem találtak.

Ekkor híre terjedt a faluban, hogy a kettős gyilkosság tettese csak az a két zsidó házalo lehetett, akiket nem sokkal azelőtt láttak kijönni Dobelkóktól. A község lakóinak jórésze erre kapát-kaszát ragadott s utolérve a két házalózsídot, nekikestek, agyba-főbe verték, majd vérbefagyva az uton hagyták. Csak az időközben megjelent csendőrrjárőr vetett véget a feldühödött parasztnak bosszúállásának.

A csendőri vizsgálat aztán tisztázta a dolgot. Megállapítást nyert, hogy Dobelkó Jánosék nem idegenek kezétől haltak meg. Dobelkó vadászfegyverét tisztogatta, amely elsült s a golyó megölte a gazda feleségét. Ez annyira elborzasztotta Dobelkót, hogy a fegyvert maga ellen fordította s öngyilkosságot követett el. Az ártatlanul megölt zsidó házalókat reménytelen állapotban szállították be a pozsonyi kórházba.

— Elrontott gyomor és az ezzel összefüggő bélzavarok, felfúvódás, kellemetlen szájíz, émelygés, hom'okfájás, láz, hányás, hasmenés vagy székszorulás eseteiben már egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz is igen gyorsan, biztosan és mindig kellemesen hat.

A LEJ KULFOLDON

Prága 15.25—55, Budapest 3.31—44, Bécs 2.57—61, Berlin 2.488—492, London 481.50.

Hungária-Kispesti 5:0 (2:0)

Budapest, február 24.

A magyarországi bajnoki mérkőzések során a Hungária szombaton délután mérkőzött a Kispesttel s megérdemelten és biztosan 5:0 (2:0) arányban megverte a Kispestet. A Hungária-uti pályán lejátszott bajnoki mérkőzést mintegy 5 ezer ember nézte végig.

Láz? ASPIRIN

„BEADLAK...”

Különös nyomozás egy különös „bűn”-ügyben

A vajaskenyér-roham új dolog, de lényegében az iskolában semmi sem változik

Nagyvárad, február 24.

Abban a pillanatban lépek be a liceum épületébe, amikor sorra felpattannak az osztályok ajtajai és mint börtönből a rabok, rohannak ki diákok százai.

En a harmadik és a negyedik osztályt keresem. Nyomozok a „bűnösök” után. A folyosón alig ragadhatok ki valakit a rohanás lázából, végre egyet leállítok és megtudom, merre van a harmadik s merre a negyedik osztály.

Miközben sétálva orientálok, a következő képeket figyelem meg:

Egy másodosztályú diák hatalmas vajaskenyért tart a kezében és éppen szájjához közelíti, amikor egy másik és nyomban egy harmadik és negyedik gyerek hátulról a nyakába ugrik, mire mindannyian természetesen a földre zuhannak. Legalul a második diák és legeslegelül a vajaskenyér.

Elöttem teljesen érthetetlen okokból tépik és püfölik egymást, ez így tart vagy három percig, végre felemelkednek, porosak, gyűröttek. Tisztítják magukat és az egyik felhúzza kabátja ujját, megállapítja, hogy vérzik. Legutol-

jára a másodikok tápázkodik fel a földről. Elöl melléhez ragadva a vajaskenyér. Úgy áll, mint egy hős s mellén a vajaskenyér érdemrendnek tűnik. Egy ideig vizsgálja helyzetét, azután leszedi melléről a kenyeret. A vaj ott maradt a ruháján, ezt körmeivel kaparja. A többiek nevetnek, ő viszont száját s fogait szorítja össze. Borzalmas bosszúra gondol, de terveit úgy látom, még rejtegeti, azután a többiek felé fordul s kategorikusan csak ennyit mond:

— Valamennyieteket beadlak...

A többiek szemmeláthatólag megrettennek, én pedig egy pillanatra elbódulok e régi szó nyomán: „Beadlak”...

„Beadlak”... hány éve volt, hány millió éve ennek, hogy „beadlak”. Mikor hallottam utoljára ezt a fenyegető, remegtető kiáltást: „beadlak”? Pár hónappal a tízéves érettségi találkozó előtt évszázadoknak tűnik ez a tizenöt, tizenhat és, amikor mint boldog alsósok, fenyegettük egymást komolyan és vész-teljesen: „beadlak”. Hol van mindez a tízt évek után, hová sodródott az életünk s hol állunk mostan? Ha élne-e még vajjon, aki a „beadlak” szó végre-

hajtói voltak, vajjon hol van dr. Champier István, drága premontrei tanárom, akit imádtam s a tornatanár is merre került, aki taktusjelző fakattogójával a fejünket verte s a nyelvünket is tépte valódi unintelligens és szadista tornatanár, valami Soltész nevű, ha jól emlékszem, akit annyira utáltam és gyűlöltem.

De az emlékezés régi képei helyett, új színes jelenet vonul fel előttem.

Elöl hárman rohannak. Az egyik kezében poros, sáros cipő, egy negyedik utánuk rohan, féllábbal, a másik lábát nem meri letenni a hideg kőre, mert azon csak harisnya van. Ez a negyedik a cipőtulajdonos, amint a vágatásból ki-tűnik, az első három nyilván erőszak-kal leszedte ennek a cipőjét.

Azonban a rohanás egy pillanat alatt megszűnik. Tanár tűnik fel a folyosón. A cipő azonnal a kabát alá kerül, a negyedik már nem ugrál, hanem rendesen lép. A tanárnak feltűnik a különös menet. Elöl a gyerekek tulságosan nagy a hasa a kabát alá rakott cipőtől, a leg utolsó pedig zokniba kullog utánuk.

A tanár végignézi a négy diákon, azután fejét csóválva tovább sétál.

„Betörés” a kémiai szertárba

De a sok kép, mozgás orditás és emlékek között már el is felejtettem, miért jöttem, Igen, hiszen „nyomozni” jöttem, kik a bűnösök és mi történt itt tulajdonképpen?

A múlt héten a Gojdu liceum egyik tanára arra a megdöbbentő felfedezésre jutott, hogy a kémiai szertárból rengeteg felszerelési tárgy eltűnt. Néhány nap múlva újra hiányokra jöttek rá. Ekkor a tanár már közölte észrevételeit az intézet igazgatójával, dr. Nes Teodorral. A nyomozást a tanári kar azonnal megindította és pár nap múlva az összes bűnösök kézzre kerültek.

Hét harmadikos és negyedikes diák követte el az apróbb lopásokat, amelyek inkább nevezhetők diákcsinynak, mint a tanári kar által olyan komolyra vett lopásoknak. Most már az összes lombikok, csészék és vegyszerek visszakerültek az intézet tulajdonába, kivéve azt a pár tárgyat, amit a diákok kísérletezés közben összetörték.

Randevut kapok az egyik bűnöstől

Sietnem kell már, azonnal vége a tíz perc szünetnek, egy diák odavisz az osztályba, ahol a bűnösök, még egyelőre feljárnak az iskolába, mert a tanári konferencia még nem döntött.

Kalauzoló diákom rámutat az egyik szöke kis diákra. „Ez is benne volt a bandában”.

Bemutatkozom a kis ijedt, szökehajú diáknak és elmondom jövetelem célját. Megmagyarázom neki, hogy nem a rendőrségtől vagyok, hanem újságíró.

— Újságba kerülünk? — kérdi és nem tetszik neki a nyilvánosság.

— Nevek nélkül — nyugtatom meg — nem kell félni semmitől.

Pál pillanat alatt összebarátkozom a kis szökevel és randevut kapok tőle. Délután megmutatja a pincét és elmondja az egész kísérletezés történetét.

A pincében, a tett színhelyén

Gyertyát gyújtok, mert a pincében sötét van. Diák barátom, aki legalább annyi remegéssel beszél, mint egy gyilkos, akit visszacipelnek a tett színhelyére, a sarokba mutat.

— Ott volt felállítva a laboratóriumunk...

Kiderült azután, hogy a diákok azért hordták el a vegyszereket, lombikokat, csészéket és más kísérleti szereket a laboratóriumából, mert otthon kísérletezni akartak, részben, hogy tanuljanak, részben, hogy esetleg valamit felfedezve, gazdagok legyenek.

— Mit akartatok készíteni tulajdonképpen?

— Egyelőre csak kísérleteztünk, de esetleg aranyat is előállíthattunk volna.

Hát azután nem tudod, hogy ezzel a gondolatlalt évszázadok óta kísérleteznek tudósok, eredmény nélkül és most itt a sötét pincében akartatok megfajítani az arany titkát?...

Lehajtja fejét, zavarban van. Kicsit

bokázik is, részben a hidegtől, részben a zavartól.

— Nem gondoltatok arra, hogy rájönnek?

— Én gondoltam, de a többiek azt mondták, hogy csak kölesön hozzuk el, azután, ha felfedeztünk valamit, majd visszacsempésszük...

Kis szöke bűnösöm most lábával a fűrészporba kapar és kivesz egy kis üveget.

— Mi ez? — kérdelem.

— Epruvéta, még itt maradt... Most akarom visszahívni, ne legyen ezért már baj...

Felmegyünk a lépcsőn és most ő kezd kérdezni.

— Az újságírónak, ha kérdez, akkor mindig felelni kell?...

A kérdésével most ő hozott zavarba. Viszont őrizzük meg a tekintélyt.

— Természetesen, az újságíróknak mindent el kell mondani.

— És az újságíró odamegy, ahova akar? — faggat tovább, látom, nagyon

érdekli a pálya.

— Odamegy ahova akar — meg ahová küldik (néha igen furcsa helyekre).

Felérünk a kapu alá, még elkísér egy darabig az utcán és befejezésül azt mondja:

— Ha végzek, újságíró leszek...

— Kérlek, semmi kifogásom ellene — viszont az epruvettát vidd vissza az iskolába.

— Visszaviszem egészen biztosan — szemében egy kis tűz gyullad ki, kezét fogom.

— Hát szervusz és sok szerencsét a konferencia határozatához.

— Köszönöm, alászolgája.

— Azt mondtam szervusz... tegezöd-jünk... mondjad „szervusz”.

— Hát akkor... szervusz — feleli könnyedén és fejét előre hajtja, sapkája kezében van, szöke fűrészével simogatón babrál a kora tavaszi szél.

Biztos, újságíró lesz és sohasem fogja megoldani az aranygyártás titkát.

Gábor István

Az osztrák dilemma

Elvben sem ismeri el Franciaország, hogy a Habsburg-restauráció Ausztria belügye

A tüntetések és merényletkísérletek elhárítására al-Schuschniggot is beállított a párisi rendőrség

Nincs sok eredménye a francia-osztrák megbeszéléseknek

Páris, február 24.

Schuschnigg osztrák kancellár és Berger-Waldenegg külügyminiszter szombaton folytatták pénteken délelőtti megkezdett tárgyalásaikat a francia kormányfővel. A tárgyalások iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg a párisi diplomáciai körökben, sajtóban és közvéleményben, mert ezek kimenetele nagy mértékben befolyásolja a francia-olasz római egyezmény javasolta középeurópai egyezmény kiállításait.

A péntek esti két és félórás tanácskozással összefüggésben az Echo de Paris azt írja, hogy eredményről szó sincs, sőt nem is lehet, mert hiszen az osztrák kérdésben legközelebből érdekelt felek távol vannak.

Jól értesült körök szerint a francia-osztrák megbeszélések főtémája a beavatkozást és támadást kizáró dunai egyezmény kérdése volt, ezenkívül azonban tárgyaltak a Franciaország és Ausztria közötti kulturális kapcsolatok szorosabbá tételéről is.

MIÉRT FONTOS SCHUSCHNIGGEKNAK A HABSURG-KÉRDÉS PARISI TISZTÁZÁSA?

Az Oeuvre szerint Schuschnigg és Berger-Waldenegg kifejtette Lavaléknak, hogy az osztrák kormánynak pillanatnyilag nincs szándékában a Habsburgoknak trónra való visszaváltását, viszont nem kényszeríthetik olyan nyilatkozat megtételére, amellyel lemondának a népszavazásról, illetőleg a Habsburgok restaurációjának elvi jogáról. Egy ilyen nyilatkozat legerősebb támaszaitól fosztaná meg otthon az osztrák kormányt. Hangoztatta Schuschnigg, hogy a legitímista mozgalom az utóbbi időben igen megerősödött Ausztriában s kormánya — noha nem mozdítja elő — nem küzdhet ellene, mert a legitimisták a hitlerizmus legnagyobb ellenségei. Franciaországnak meg kell értenie, hogy az osztrák kormány nem mehet bele az utódállamokká abba a következtetésbe, miszerint a római egyezmény által kimondott be nem avatkozási elv nem vonatkozik a Habsburg-restauráció kérdésére, azaz, hogy ezt a problémát nem tekintik Ausztria

belügyének. A Habsburgok visszahozatalának kérdése tiszta osztrák belügy s ha ebben a tekintetben az utódállamok továbbra is fenn akarják tartani a beavatkozás lehetőségét, ezzel csak Németország malmára hajtják a vizet, mert a Hitler-kormány erre való hivatkozással szintén igényt tarthat erre a jogra, persze más szempontból.

Ha az osztrák legitimisták megtudják, hogy az osztrák kormány még elvben sem érvényesítette Párisban azt az álláspontot, amely szerint a dunai beavatkozást és támadást kizáró egyezmény aláírói a Habsburg-kérdéssel kapcsolatban sem szólhatnak bele Ausztria belügyeibe, akkor a Schuschnigg-kormány elveszti támogatásukat s az ország a legitimisták és hitleristák matalékává válik, az „aki bírja marja” elv alapján. Tekintettel erre a kényes helyzetre, az osztrák államférfiak kérték Lavalt, ismerje el Franciaország elvben és ismertesse a kisantarttal, miszerint a Habsburg-restauráció kérdésére is vonatkozna kell a dunai egyezmény által kimondandó be nem avatkozásnak.

A bécsi Neues Wiener Tageblatt párisi munkatársának jelentése szerint a francia kormány nem kíván nyílt állásfoglalást a Habsburg-restauráció kérdésében és Schuschnigg kérdésére beleegyezett abba, hogy erről a problémáról később döntsének.

OTTO PARISBAN

Párisban és Brüsszelben tegnap az a hír terjedt el, hogy Ottó királyfi Steenockerzeelből hirtelen Párisba utazott, nyilván azzal a céllal, hogy ott találkozzék Schuschniggékkal és részvegyen a Habsburg-restauráció kérdésével kapcsolatos megbeszélésekben.

A hivatalos belga körök cáfolták a hírt, a mely szerint Ottó elutazott Steenockerzeelből. A francia lapoknak nincs megbízható értesítésük az ügyről.

NEM LEHET SZÓ A HABSURG-RESTAURÁCIÓ ELISMERÉSÉRŐL

Természetesen Berlinben is nagy figyelemmel kísérik az osztrák kormányfő párisi látogatását. Német politikai körök úgy tudják, hogy Franciaország nyíltan akarja ütni a meg egyezést Ausztria és a kisantant között a dunai egyezmény létrehozatala érdekében. Viszont a francia kormány hangulata most sem kedvez a Habsburg-restauráció tervének és nem valószínű, hogy Schuschniggék ebben a tekintetben elérhetnének valami kézzelfoghatót.

A kisantant diplomáciai körei persze ugyan- csak fokozott érdeklődést tanúsítanak a párisi francia-osztrák tárgyalások iránt. A belgrádi Politika, a kormány egyik szócsöve, megállapítja, hogy a Habsburg-restauráció terve már eleve pusztulásra van ítélve, hába szorgalmazza az osztrák kormány. Idézi a lap Jettics egy régebbi beszédét, amelyben Jugoszlávia jelenlegi miniszterelnöke leszögezte, hogy a komoly restaurációs kísérlet fatális véletlennek is oka lehet, amely vérontással jár. Ha Jugoszlávia nem hátrált meg az élő Habsburg-monarchia előtt, nem hátrált meg a kísértet előtt sem.

ALTEREGÓT ALLITOTT BE SCHUSCHNIGG HELYETT A PARISI RENDŐRSÉG

Az osztrák államférfiakat Párisban nagy rendőri őrzet veszi körül. Gépkocsijukat három rendőrautó fogta körül, előtte pedig rohamsisakos, motorkerékpáros rendőrökönként mény haladt. A baloldaliak azonban mindeddig nem tüntettek közvetlenül Schuschnigg ellen.

A francia kormány messzeszemű óvatosságára jellemző, hogy tegnapról egy Schuschnigghez megközelítésig hasonló embert is beállítottak arra a célra, hogy elterelje a figyelmet az igaz osztrák kancellárról. Az al-Schuschniggot beállították a Grillon-szálloda előcsarnokába, a míg a valódi kancellár egy mellékijáraton suttogóban távozott és a külügyminisztériumba ment. A tüntetésektől és merénylet-kísérletektől tartva, a belügyminisztérium lefújta a péntek estére tervezett operai díszelőadást is, amelyet az osztrák kormányfőfiak tiszteletére akartak adni.

Üléseznek Maniu hivei

Bukarest, február 24.

Maniu Gyula fővárosban tartózkodó hivei ma értekezletet tartottak. Elhatározták, hogy újabb lépéseket tesznek a Tí-ia-ügy napirendre tűzése érdekében. Kívánságaikat küldöttségileg fogják Mi-halache elé terjeszteni.

Ülést tartott a kormány gazdasági bizottsága

Bukarest, február 24.

A kormány gazdasági bizottsága ma délután Tatarescu elnöklétevel ülést tartott a pénzügyminisztériumban. A kiadott kommuniké szerint a gazdasági bizottság az új külkereskedelmi rendszer kérdésével foglalkozott s megvitatta a devizakereskedelmi szabályozására vonatkozó intézkedéseket. Az ülésen Dimitrescu bankkormányzó is részt vett.

VILÁGPOLITIKA

A londoni dosszié...

„Unser Glaube sind Gewehre“

A német fegyverkezés ismeretlen adatai

„Csak újabb európai területek megszerzése szolgáltatathatja a német fellendüléshez szükséges lehetőségeket.“ („Mein Kampf“ 153. old.)

A londoni tárgyalásokkal kapcsolatban valamilyen katonai dossziéről esett szó a lapok hasábjain, amelyet utolsó és döntő érvként használtak fel odaát a franciák. Ennek az aktaesomónak néhány adata előttünk fekszik. Legkevesebb fogunk tehát ezt a pár különfokvó adatot, bizonyítékot olyan következtetésekkel összefogni, hogy azokból különösebb katonai szakmunka nélkül is napvilágra kerüljön a való tényállás.

Az a szerep, amelyet a szovjetveszély európai barrikádjaként választott magának a nacionalszocialista Németország, nem nagy rokonzenét váltott ki a nyugati államokban. Legkevesebb pedig Franciaországban. A náciak, haditerveiknek megfelelően, csak semleges-ségre akarnak rábírní Angliát addig, amíg a Szovjet és Franciaország elleni terveiket végrehajlják.

„Új területeket Európában csak Oroszország feldarabolása révén lehetne szerezni... egy ilyen politika számára azonban csak egyetlen szövetséges létezik: Nagybritánia. Anglia támogatásával, mint biztos háttérrel, azután győzedelmesen haladna előre utján a germánok serege...“ („Mein Kampf“, 154. old. német kiadás).

Bár gyarmati politikájának nagy szüksége volna rá, kevésbé hihető, hogy London ilyen szövetségbe belemerne. Ez különben be is bizonyosodott a legutóbbi tárgyalások folyamán, amelyek a légvédelmi egyezmény megkötésére vezettek. Mi vihette rá az angolokat, hogy a franciák által Versailles óta hiába kért katonai szövetség tervét elfogadják? Erre tömör feleletet ad Baldwin beszédének egy mondata. Ez a beszéd 1934 július 30-án hangzott el az angol felsőházban: „...ha Önök Anglia megvédéséről beszélnek, nem Dover közeli partjára gondolnak, hanem a Rajna partjaira.“

Tudják jól odaát, a brit szigetekre, hogy a légiflották működésének mai lehetőségével, a „fenséges elszigeteltség“ csak ár-árán. Világosan bebizonyosodott, hogy a német haditervek ugyanazon szerepet szánták a jövő háborújában Hollandiának, mint amelyet Belgium szenvedett végig 1914-ben. A francia erődökön csakis átkaroló mozdulatokkal lehetne áthaladni. A holland partvidékről Londonig pedig csak egy ugrás... Göringnek csaknem annyi repülőgép áll rendelkezésére, mint az angoloknak... A német fegyverkezés óriási iramban halad előre. Erről sokat írtak már. Lássuk most a bizonyítékokat.

Mit árul el a holland haditervet bizonyító német vezérkari térkép? Vastag határvonal húzódik le rajta Amienstől Genfig. A jelmagyarázatok táblázatában e vonal mellett „Wünschbare Militärgrenze“ („Kíváncos katonai határ“) megjegyzése szerepel. Nem is olyan régen olvashattuk, hogy Hitler ünneplésen lemondott Elzasz-Lotharingiáról. Pedig ezen a térképen a vastag vonal mögött csak Elzasz-Lotharingia, Belgium, Hollandia, Észak-Franciaország, Verdun, sőt egész Svájc is!

Nem idézzük újra a sokat olvasott statisztikai adatokat, amelyek a német fegyverkezés kapcsolataiban azt bizonyították, hogy mennyivel emelkedett az utóbbi években a különböző fémek német importja. Csak a nikkellel kapcsolatos adatokat említi meg. 1933-ban az 1, 2, 3 és 5 márkás ezüstpénzből készült pénzdarabokat kivonták a forgalomból és nikkellel vert ércpénzzel helyettesítették őket. Az ezüst bevonásával az állampénztár is jó üzletet csinált, az bizonyos, azonban a manipuláció igazi oka az volt, hogy a Reichswehr vezetőinek kíváncsága nagyban készletet akartak a ritka fémről felhalmozni az ország határain belül. A világháború szomorú tapasztalatainak okulás...

A német fegyverkezés átemének dirigense a „Heereswaffenamt“ (Hadisereg-fegyverzésiroda). Ez egy, a Reichswehrhez szorosan hozzátartozó szerv, amely kb. 1400 válogatott szakemberből áll és amely szorosan együttműködik az összes tudományos intézetekkel, nagy gyártelepekkel, kísérleti laboratóriumokkal. Innen irányítják a termelést, innen küldögetik szét a nemzeti ipar mozgósítását előkészítő köriratot, például azokat, amelyek egyes kerületek napi hustermelését, kenyér- és szén-ellátását ellenőrzik. A hatalmas Krupp-üzemek is e szerv irányítása alatt állnak, de ide tartozik a „Rheinmetall“ is, amely a kereskedelmi lexikonok szerint mindenféle békés

Csak vasárnap este utazik el Budapestről a welszi herceg

Egy budai vendéglőben újból megpróbálta a magyaros mulatást, de nem ment

Az angol trónörökös drágáknak találta a pesti zsebkendőket

Budapest, február 24.

A welszi herceg, aki az eredeti program szerint csak péntekig akart Budapesten maradni, meghosszabbította tartózkodását vasárnapig, amikor állítólag egyenesen Párisba utazik. Más hír szerint a herceg vasárnap este 11 óra 40 perckor hagyja el a magyar fővárost és München felé utazik.

Az angol trónörökös különben tegnap este ismét Budán, a Kakuk-vendéglőben mulatott, cigányzene mellett. Vele egyidejűleg a Kakukban volt és mulatott Szinnyei-Merse Félix, a híres sárosmegyei gavalier is, aki szenvedélyesen verte az asztal sarkán a cigányzenéhez a taktust és valószínűleg iskolát adott a magyar sirvavigadásból. A herceg is megpróbálta a dolgot, amikor azonban látta, hogy neki nem megy úgy, magyarmiskásan, nevetett, intett Szinnyei-Merse felé, hogy nem tudja utánozni. Ezután már csak az asztal alatt, lába sarkával verte a taktust az angol trón várományosa. A herceg és társasága távozása alkalmával a vendéglős igazi csikóbohós kulacsot adott neki ajándékként, kitűnő kadarkával megtöltve.

A kakukbeli mulatást megelőzőleg a welszi herceg tegnap délután, mialatt társasága hölgytagjai a Dunapalotában a legelőkelőbb belvárosi fodrászal hullámossították a hajukat, meglátogatta a Haris-bazár üzleteit és behatóan megtekintette ott a régi magyar ékszereket és ötvösmunkákat. A fehérnemű üzletben magyaros uszonnaabroszokat vásárolt. — Zsebkendő is akart venni, mint hogy azonban annak darabját 4 pengőre tartották, megjegyezte:

— Otthon olcsóbb, nem vásárolok.

Ezután gépkocsiján újabb sétát tett a városban, majd 4 órára visszatért a Dunapalotába, tudva, hogy Horthy Miklós kormányzó viszonzásul déli látogatásáért, leadja nála névjegyét. A kormányzó fél 5 órakor érkezett szárnysegédjével autón a Dunapalotába, ahol Marencsics vezérigazgató fogadta. A kormányzó kezét fogott a vezérigazgatóval, majd átnyújtotta neki a maga és felesége behajtott széli névjegyét, ezután pedig visszatért a királyi palotába. A névjegyeket rögtön felvitték Edward hercegnek.

Fél 6 órakor five o'clock-tea volt a herceg tiszteletére az angol követségen. A tea, amely másfél óra hosszat tartott, megjelent Gömbös miniszterelnök, Kánya külügyminiszter és Zichy Rubido volt londoni magyar követ is.

Meghalt idősb Berkes Béla, az egykori welszi herceg kedvenc primása

A véletlen érdekes eszélyéből éppen most, amikor a jelenlegi welszi herceg Budapesten időzik, következett be idősb Berkes Bélának, a híres magyar cigány-primásnak a halála. Amint szinte köztudomású, az idősb Berkes Béla még a múlt század vége táján bejárta az egész civilizált világot s mindenütt nagy sikerrel muzsikált. Londonban kedvenc primása

Szendy budapesti polgármester délután díszes albumot küldött a hercegnek szebbnél szebb felvételekkel a magyar fővárosról. Mielőtt a Kakuk vendéglőbe ment volna az angol trónörökös, a Dunapalota grilljében vacsorázott még 12 személyes asztalánál. A grillben előkelő arisztokrácia közönség verődött össze a herceg kedvéért, többek között a budapesti lengyel követ, Bethlen András gróf, a Wenckheim grófok, Guttman báróné, Solymosy báró és Kohner bárók.

Az angol lapok nagy cikkeket szentelnek be a welszi herceg pesti tartózkodásáról és nagy elismeréssel emelik ki a magyaros vendégszeretetet és azt, hogy a herceg milyen kitűnően mulat Budapesten. Megírják a lapok azt is, hogy a herceget mennyi ajándékkal halmozták el a magyar fővárosban.

lett welszi herceg korábban a későbbi VII. Edward királynak.

Amikor a jazz-muzsika előretört, id. Berkes letette a vonót s átadta a bandát fiának, aki tegnapelőtt szintén nagy sikerrel játszott a mai Edward welszi hercegnek. Az öreg Berkes pénteken este, 76 éves korában dőlt ki az élők sorából.

nak, az U.S.A.-nak kitermelt mennyiségét. Az utóbbi években az export csökkenése ellenére a belföldi vegyi ipar termelése felfelé ívelő irányzatot mutat.

Az országban szerte — ezt néha a mozi-zsurnálokban saját szemünkkel láthattuk — különféle rovarpusztító manőverek ürügye alatt, gázpróbákat rendeznek. Az oppau-i laboratóriumokban bizonyos Wasner nevű mérnök romboló gázt talált fel, amely az egész testet egyszerre támadja meg. Ezt az új gázt feltalálójára írták tiszteletből „W“ gáznak nevezték el. A kísérletezők eldugott, a világtól elzárt laboratóriumokban dolgoznak, régi formákat ujjakkal helyettesítenek, a félelmes sárga-kék gázból új, még borzalmasabb emberpusztító elemek lesznek. Néhol napvilágra bukkann ez a ténykedés. Véletlen szerencsétlenségek formájában. Mindnyájan emlékezünk még a hamburgi titokzatos gáz- és ködfelhők, amelyek 1928-ban és 1933 októberében árasztották el a nagy német kikötő környékét.

Wickham Steed, az ismert angol riportert, aki leleplezéseivel sok gondot okozott már Göringnek, nemrégiben új dokumentumokkal lepte meg a világot. A légifegyverkezés alosztálya, az L. G. A. („Luftgasangriff“) egyik főnökének egy levelét szerezte meg eredetiben. Ebből kitűnik, hogy a francia erődök földi katonai erőkkel bevenni úgysem lehet. Ezért tehát a gáz- és bacillusháború előkészítésére kell a legnagyobb figyelmet fordítani. Ezt a dokumentumot, amelyet a „Petit Parisien“ annak idején közölt, teljes terjedelmében idézni nem tudjuk. Előttünk van azonban egy működésre kész bacillus-bomba eredeti rajza. Alatta ugyancsak rajzban, pontos méretdatokkal ellátva, könnyű Junkers-gép, bacillus támadás céljaira. Emitt pedig a berlini Koch-Institut 1933 október 12-éről keltezett körlevele a mikroba-tenyésztő intézetekhez és kísérleti telepekhez. A különféle bacillus-fajták tenyésztéséről, tápanyagokról stb. esik benne szó. Ugyancsak Steed jóvoltából elébünk kerül egy kis jegyzet. Ártatlan kinézetű és számunkra érthetetlen tartalommal bír. Körülbelül így: „O. P. f. Vers. v. Koor. Conc. (obel.) Mehrf. umf. ca 215×10 Be. m. H. Pers. gen. 6H.“

Steed szerint német ügynökök által a párizsi Place de la Concorde környékén végzett kísérletekről van szó, amely az Eiffel-torony

közelségére és a rajta kiemelkedő obeliszkre való tekintettel a jövőbeni légi támadások rélpontja lesz. Mintegy 215 próbacsövet írtak itt ki, persze egyelőre csupán ártalmatlan bacillusokkal tett üvegesöveket, amelyek mindegyikének belsejében körülbelül tíz billió parány nyüzsgött. Hat órával később állapították meg a helyszínen a bacillusok terjedési és szaporodási lehetőségeit. Hasonló kísérletek folytak több párisi földalatti vasútállomáson is. Idézzük itt ismerősünket, Banse professzor urat: „Az élettani fegyver a védtelen népek fegyvere... ha egy nép létéről van szó, úgy az mindenféle eszközt igénybe vehet, hogy ellenfelét legyőzze...“

A hadsereg, az új német „acélhenger“ pedig egyre fejlődik. A hírhedt S. A. és S. S. alakulatok szerepét régen ismerjük. Az ifjuság „testnevelésétől“ kezdve a munkatáborokig minden szerv ezt szolgálja. Obsitok, katonai bizonyítványok jól sikerült reprodukcióit szerezte meg W. Steed. Eless felvételek a „fegyvertelen“ S. A. kézigránatdobó gyakorlatáról, állig felfegyverzett „munkásosztagok“ felvonulásáról, a berlini SS székházán látható hatalmas tábláról, amelyen fekete betűk hirdetik, hogy: „Unser Glaube sind Gewehre“ („A mi hitünk a fegyverek“). Emitt pedig egy kissé elmosódott példány Göring légi „Bauprogramm“-jának. 1934 augusztus 4-én Ward Price angol újságíró ama megjegyzésére: „Nagybritánia tudja, hogy Németország légiflottát épít“, Hitler cáfolat helyett a következőket felelte: „Ha a franciák repülő hadereje nem nyugtalanítja Londont, miért idegesítenék a németek önvédelmi intézkedéseit?“

Mindezekre pedig az egyetlen ellenérv: „A többiek is fegyverkeznek, miért ne tennék éppen mi.“ Ez igaz volna, de a figyelmes szemlélő azt is meglátja rögtön, hogy nem védekező fegyverkezésről van szó, mint ahogy oly sokszor hangoztatták, hanem offenzív harcmodor kifejlesztéséről. Haditervek maga is támadó a holland betörésen keresztül a német-japán katonai szerződésig és a könnyű gépfegyverektől kezdve a bacillusbombáig.

A német lelkek hitleri főpásztor, Hassenfelder püspök a következőket írta első pásztorlevelében:

„Béke a földön nem jelenti azt, hogy soha többé háború.“

Aszódy János

HIREK

Baradlai László:

Bébi léggömbjei

Bébi jól választotta meg a szüleit. Ennél fogva Bébi drága és fehér lakfocsi-ban ül, kék-fátyolos nőrsz tolja, aki ridegen és unalommal néz el a közönséges emberek feje fölött és csak akkor zökken ki nyugalmából, amikor valaki megáll az elegáns gyerekocsinál és meg akarja nézni a gyereket. Ilyenkor a nőrsz, akit régen közönségesen dajkának hívtak, tiltakozik és tiroli dialektusban kéri ki magának, hogy a gyereket megigézzék...

Bébi boldogan és a világ zajától mentesítve ül a kocsiában.

Bébi ha felnő, bizonyára nem lesz munkanélküli, hiszen Bébi kedves papájának már ma is annyi a vagyon, hogy azt — még ha sohasem dolgozik — a Bébi fia sem fogja tudni elkölteni. A papa a háboruban kezdett gyűjteni. Azelőtt is gyűjtött, de mint a rossznyelvek mondják, csak ócskavasakat. Az ócskavas kifizetődött és a háboruban a papa vett egy vagon dohos nulláslistát, egy esztendeig tartotta, azután annyit adta el, hogy a nyereségből valami komoly vállalkozásba kezdhetett.

Később a papa mindenben benne volt. Spekulált márkával bészre, idejekorán kiugrott a márkából és áttért a frankra, ezt hossza játszott meg, majd, mivel látta, hogy a valuta egészen jó üzlet, továbbra is ennél maradt. Keresett a korona lebélyegzésénél, a lej beváltásánál, a csekkorona emelkedésénél, a dollár-krachnál. Nincs olyan valuta, ahol Bébi papája ne keresett volna. Most élvezi a jólétet és a szorgalmas munka eredményét, köztisztelőként álló polgár, akiről, majd ha eltemetik, el fogják mondani, hogy önnön erejéből lett azzá, ami.

Bébi tehát jó helyre született. A macskóruha, amelynek fehérségében a kocsi-ban büszkén diszeleg, olyan elegáns, hogy a welszi herceg is megirigyelhetné. Azt mondják, hogy Bébi papája a gyerekrühát is külföldről hozatja. Előre megteheti.

Bébi tehát ül vagy fekszik a kocsi-ban és unatkozva nézi a színes léggömböket, amelyek a kocsihoz vannak erősítve. És mert a papának telik, hát nem is egy, hanem egyszerre négy léggömb szórakoztatja Béböt.

Bébi azonban unatkozik.

Hozzászólt ahhoz, hogy mindent megkap, sőt mindenből többet kap, mint amennyire szüksége van. Bébi oszlályhelyzeténél fogva nagykapitalista, amint ez léggömbjeinek számából is következtethető. Béböt három hónapra viszik el nyaralni. Bébinak a kocsi-ban a hibátlan cipőjén még egy kis hócipő is van, ha Bébi játékkatonát kíván, egy egész hadsereget kap, mesekönyveket tucatjával viszik Bébinak, ha éhes, süritne kapja a vitamint, ha a hasa fáj, Kolozsvárról egyetemi tanárt hoznak hozzá, még a léggömbből is egyszerre négyet kap.

Éppen ezért Bébi blazírt. Egy pillantásra sem méltatja a négy léggömböt és három éves kora ellenére rettenetesen szegényli, hogy még mindig lakkocsiban tolják.

Rongyos, maszatos kis proli-gyerek megy Bébi kocsija mellett. Fényesszemű kis koldus. Vágyakozva néz a színes léggömbökre.

— Luftballon — mondja és piszkos kis mancsával a kacér színes gömbök után nyúl.

— Takarodj! — mondja szigorúan a nőrsz.

A gyerek csak áll.

Bébi érdeklődve nézi a kis rongyost. Mint egy kis furcsa állatot. A gyerek hallatlanul vágyakozik a léggömbre. Óvatosan az inge alá nyúl és előhúzza egy szürke kis verebet. Félig megfagyott a vereb. Leesett a földre, úgy szedte a kis rongyos. A keblén melegítette életre. Mutatja a verebet Bébinak. A nőrsz csendes undorral nézi a jelenetet, de nem szól, mert Béböt szórakoztatja a dolog.

— Egy luftballonért neked adom, —

— Biharmegyei hírek. Tudósítónk jelenti: A margittai szolgabírószágon a lúki községi tanács feljelentette Lábó Demeter erdőkerülőt, aki a rábizott községi erdőből sok fát eladott, amivel nem számolt el s így a községet súlyosan megkárosította. — A biharmegyei megyefőnökség és munkaügyi kamara közös felhívást bocsátott ki, melyben felszólítják az érdekelteket a tavaszi munkák sürgős megkezdésére. — A munkaügyi minisztériumtól a napokban leírat érkezett a szolgabírószághoz, melyben felszólítják a községi elöljáróságokat, hogy állítsák össze a mezőgazdasági munkások névsorát, valamint egy statisztikát arról, hogy milyen helyzetben vannak. Egyelőre nem tudják, hogy mi az oka a munkaügyi minisztérium

érdeklődésének. — A járási főállatorvosi hivatal megtekintette a szükséges lépéseket, hogy Margitta és a környékbeli községek idejében gondoskodjanak a szükséges tenyésztőállatok beszerzéséről, illetve utánpótlásáról. — A margittai szolgabírószág M. Borsi Imre bogoszlói községi tanácsost különböző szabálytalanságok miatt állásából felfüggesztette és ellene az eljárást folyamatba tette. — Gál Gábor kislázi lakos az ottani községi elöljárósághoz levelet írt, melyben kifogásolja, hogy miért kellett a köz-ségnek országfejlesztési kölcsönt jegyeznie. Az elöljáróság áttette az ügyet a szolgabírószághoz, ahonnan a csendőrséghez küldték kivizsgálás végett.

ABLAK

Minden gyermek kilenc-tíz éves koráig költő és gondolkodó. Látszólag velünk, „többiekkel” élnek együtt s mi azt képzeljük, hogy életük a miénk tükörzödése csupán. De a valóságban ők, a gyermekek eredetien saját világukban élnek és valami „belső ábrázat”, saját valódi énjük felé fordulnak s annak mágikus varázsa hat rájuk szüntelen. És ez az élet mérhetetlenül gazdag. A legtöbb intelligens gyermek nagyon mélyértelmű filozófiai problémákkal küzd. Dimnet beszéli: Itt áll két gyermek és kíváncsián szemlél egy követ. Ti azt gondoljátok, hogy a gyermekek roppant komikusak. Ezalatt magában mindkettő azon elmélkedik, hogy a kö-öröktől fogva van-e és mi is az, hogy: örök. Magam voltam tanuja, hogy egy kilencéves lányka a semmitmondó tudálékosságokról csevegő társaságot ezzel a váratlan kérdéssel hozta zavarba: „Apa, mi tulajdonképpen a szépség? Hogyan lesz az?” Ez a szellemi függetlenség addig tart, amíg az utánozó ösztön el nem kezdi uralkodását. Mihelyt a gyermek apja fejcsóválását, vagy valóponatát utánzás-ra méltónak találja, akkor kezd lelke az elintézésen kérdések mögött elzárkózni, sőt befalazódni. — Mi, akik irással foglalkozunk, — folytatja Dimnet, — és ezt valóban hivatásunknak érezzük, méla vágyakozással, szomorúan várjuk az illet pillanatait és azt kérdezzük, miként lehet, hogy ott, ahol egykor a legnagyobb-szerű ötletek természetes forrása volt, most elkinzott józanság van. Csak a biztos ösztönnel megáldottaknál van meg a töretlen, észrevétlen átmenet a gyermekkor-ból a művészhez. A többi ezek között alig veszi észre egy is — bár homályosan érez ilyesmit —, hogy nyolc éves korában tehetségesebb volt, mint ma.

SZAKACSKOK KIRÁLYA



és királyok szakácsa volt Escoffier Auguste, aki konyhaművészeti csodákkal ékesített pályafutását Montekarlóban, 89 éves korában befejezte.

★ László Nyits József csernátfalusi szabómester, községi tanácsos, a Hétfalusi Takarékpénztár felügyelőbizottsági elnöke, temetkezési elnök, 60 éves korában folyó hó 23-án váratlanul elhunyt. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz.

— Üngyilkos lett egy fiatal pesti fogorvosnő, mert nem tudott megélni. Tudósítónk jelenti: Az orvosnő újabb áldozatot követelt szombaton a magyar fővárosban. Földi Erzsébet dr. fiatal fogorvosnőt reggel eszméletlen állapotban találták rendelőjében. A rendelő-orvos hamarosan megállapította, hogy a hajadon orvosnő megmérgezte magát, majd az is kiderült, hogy tettének anyagi oka van: nem ment a praxisa és nem tudott megélni sem ön-állóan, sem elhelyezkedéssel. Földi Erzsébet dr.-t életveszélyes állapotban vitték kórházba, ahol nem nagyon biznak felépülésében.

AMI NEM VICC

— Hogy tetszik neked Buster Keaton?

— Ki az?

— Nem tudod, ki az a híres Buster Keaton. Az a filmszínész, aki sohasem nevet.

— Ez igazán nem vica a mai idők-ben.

mondja a kis rongyos.

Bébinak felcsillan a szeme:

— Kisasszony — mondja ellentmondást nem tűrő hangon —, oldjon le egy léggömböt.

A kisasszony old. A két gyerek izgatottan nézi. A kezek kinyulnak. A vereb félig Bébi kezében van, a léggömb a kis rongyoséban.

Egyszeren engedik el.

A tiszta fehér és a piszkos kis barna

— Janovics Jenő rádióelőadása az erdélyi Bánk-kultuszról. E hónap 27-én, szerdán lesz száz éve annak, hogy Katona József Bánk bánját először adták elő Budán. De tudvalevő, hogy Erdély fővárosában már egy fél évvel azelőtt került színre a Bánk bár. A százéves fordulón Janovics Jenő dr. előadást tart a budapesti rádióban az erdélyi Bánk-kultuszról „Bánk bán feltámadása száz év előtt” címen.

— Héber vagy arab legyen a jeruzsálemi rádióadás nyelve? Jeruzsálemben a közeljövőben rádióállomást építenek. Még jóformán el sem kezdték az építkezést, a cionisták és az arabok között máris kitört a háborúság, hogy melyik nyelve legyen az új jeruzsálemi rádió hivatalos nyelve. A cionisták a héber, az arabok az arab nyelv mellett kardoskodnak. A vitát valószínűen a stúdiót építtető angol társaság fogja eldönteni olyképen, hogy tekintettel a palesztinai fajok, vallások, kasztok és pártok sokaságára, angol nyelven fogja közvetítéseiket leadni.

— GYURHATÓ FA. Svédországban olyan eljárás találtak fel, amelynek segítségével fából kitűnően gyurható anyagot lehet előállítani. Ugy alakítható az ilyenformán feldolgozott fa, akárcsak az agyag. Már egészen bizonyosra veszik, hogy a gyurható fára nagy szerep vár a szobrászatban, építészeten és a díszítő művészetben.

— Az új román büntetőtörvényt, mely jelenleg parlamenti tárgyalás alatt áll, életbe lépése után kiadja a Sonnenfeld Adolf Rt. nagyváradi könyvkiadó cég. A kiadvány tartalmazni fogja a törvény román szövegét, magyar fordítását és részletes magyarázatokat. A munkát dr. Gáspár Gyula, a kútnő kriminalista és dr. Váradi Ödön nagyváradi ügyvéd, jogi szakírók készítik, akik az utóbbi évek nagyobb jelentőségű törvényeit szabatos magyar fordításával és értékes jogi magyarázatokkal ellátva közrebocsátották.

— Divatba jön Alaszka. Új kor nyílik meg az alaszakai aranyások számára. Az arany árának emelkedése, továbbá az a fontos szerep, amelyet a repülőgépek játszanak az értékesebb áruk szállítása terén, olyan helyeken is rentábilissá teszi az arany bányászatát, ahol eddig az aranyerek szegénysége, vagy utak hiánya miatt nem volt lehetséges. Seattle-i jelentések szerint az idén tavasszal óriási mértékben fel fog lendülni Alaszkában az arany bányászása és szakértők állítják, hogy ez az ország a közeli jövőben nem álmot jelentőseget fog kivívni magának az arannyal.

kéz megcsuszlik.

A vereb és a léggömb egyszerre száll fel, utolérhetetlenül a levegőbe.

A két gyerek ámulat ijelelemmel néz utána.

Bébi már nevet. Neki még három léggömbje marad. Vigasztalódik.

A kis rongyos kifosztva, könnyes szemmel néz hol a madár, hol a léggömb után.

Azután rányújtja a nyelvét. Bébi és nagy szomorúan elindul a város felé.

Felfedeztek Amerikában egy új csoda gyógynövényt

Amerikában az ősvadonban olyan gyógy-növényt fedezett fel egy tudós, amelynek ki-vonata 10—15 éves gyomor-, bél-, és epe-ha-jokat rendkívül gyorsan meggyógyít.

E gyógynövény kivonatát „Gastro D”-nek hívják és a külföldi tudós professzorok csodás eredményeket értek el vele, mert e gyógy-szer nemcsak csillapítóg hat, hanem a beteg-ség okát szünteti meg s ezáltal az egész em-beri szervezetben a sejtélet újjaled és egy egészséges normális állapot áll be.

A „Gastro D” megszünteti a legnagyobb gyomor- és bélgörcsöket, gyomorgéget, felfu-vódást, szívtájéki nyomásokat, makacs szék-rekedést, az ebből eredő fejtájt és szédü-lést, ideges állapotot, álmatlanságot, továbbá a gyomor- és bélfekélyeket.

A „Gastro D”-vel az emberiség egy olyan gyógyszerhez jutott, amely sok esetben olyan betegségeket is meggyógyított, melyeket di-agnostikálni sem tudtak.

E gyógyszer képviselőjét sikerült Császár Ernő bukaresti gyógyszerésznek (Calea Victo-riai 124) megszerezni. Ára 103 lej, vidékre utánvétellel is küldi, 20 lej költség felszámi-tásával.

A halott leszállt a ravatalról és a kályhánál melegedni kezdett

Csernovic, február 24

A Csernovic melletti Dobronaui köz-séget egy rendkívül érdekes eset tartja izgalomban. A falu leggazdagabb pa-rasztjának Striska földművesnek 18 éves lánya gyanus körülmények között meghalt. Mikor már a temetésre készü-ltek, a felravatalozott leány egyszerűen megmozdult a ravatalon. Szülei hanyat-homlok kiszaladtak és az egész falut fellármázták. Mire visszatértek a ház-hoz, a „halott” a tűzhely előtt ült és egy szál ingben melegedett. Csak most hívtak orvost a beteghez, aki megállá-pította, hogy a leány tetszhalott volt.

(*) Cukorbetegség kivizsgálása, diéta beál-lítása (Tolerantia meghatározás) legmodernebb elvek szerint történik a Svábhegyi Szana-tóriumban, Budapest. Mérsékelt átalány árak. (Diéta, laboratórium, vércukorgörbe, etc.)

— Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, bélizgalmat, gyomorgéget, vértódlást, szoro-gást vagy szívdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferenc József” keserűvizet, mert ez a gyomor és a belek működését előmozdít-ja, az epekiválást fokozza, az anyagcse-rét megélénkíti és a vérkeringést felrészíti. Gyomor- és bélbajok szakorvosai igazolják, hogy a Ferenc József viz remek természet-al-kotta hashajtó, mely méltán megérdemli a legmelegebb ajánlást.

... és felkemet

a pénzügyminiszterre hagyom

Milwaukee egyik szállodájában a ma nap meghalt bizonyos Wellington-Lytt-len ur. Iratai között pégrendeletet talál-tak, amely nem mindennapi rendelkezéseket tartalmazott. Ugy intézkedett, hogy maradék pénzéből még öt napon fizessék ki a szobát, hogy a holtteste a temetésig ottmaradhasson. Más hátra-hagynivalója nem lévén, ezután lelké-ről rendelkezett Mr. Lyttlen és kijelen-tette, hogy lelkét Morgentau amerikai pénzügyminiszterre hagyja. Egyebe nem lévén, ezzel egyenlíti ki azt, ami-el adócsalásai útján megkárosította az államot. A pégrendelet szerint a kinc-s-tári államtitkár azt csinálhat Mr. Lytt-len lelkével, amit akar.

ILLATSZERTÁRBAN

— Kérek egy tégly hajnövesztőt.

— Nagy vagy kicsi téglyel parancsol?

— Inkább a kicsit kérem. Egyelőre csak félrovid haját szeretnék.

Hidraulikus prések és szivattyúk

olaigátiásra, vagy ólomcsőkészítésre alkalmasak. eladók. Calmanovici, București, Str. Gandului 9.

Gábor István:

MARGÓ

Az ügynököket, ebben a mai nehéz, küzködő világban, munkavállalásuk s terhes gondteli életük miatt, bátran oda merném állítani a sarkutazók, óceánrepülő és egyéb merész vállalkozók tömegé mellé.

Az ügynök rengeteget vállal magára, amikor elhatározza, hogy akcióra lép. A viselkedés, a durvaság és a lenézés ezer variációjában szenved s miközben százszor is elhatározza, hogy nem bírja tovább az elutasítások és kínzések sértő hánásait, eszébe jut az otthoni család és összeszorított fogakkal, mint a halálban lévő, ki leteti magát, visszaroohan ismét mesterségébe.

Pár nappal ezelőtt keresett fel egy könyvügynök. Halántéka mellett már ősz hajszálak, térde megrogyva, kabátja régi, kopott, kalapja zsiros. Ismerem, három gyereket igyekszik felnevelni.

Szívesen fogadtam nagyon. Kárpótolni szerettem volna a sok hideg, ideges, elutasító szóért, amit eddig az életben kapott.

Leült és kitergette előttem könyvkeletét.

Elővett egy könyvet és azt mondta:

— Uram, ebből hat kötet 900 lej. Egy szegény öreg ember írta. Ez az ember ma nyolcvannégy éves. Nincs semmije és senkije, csak ez a könyv. Ezen dolgozott egész életét át. Ma koldus, rongyos és beteg. Pártolni kell ezt az embert, ez kötelessége mindenkinek.

Megrendülve vettem kezembe a könyvet. Gyönyörű kék kötés. Fellapozom a címét: Masaryk Tamás történelmi könyve bámult vissza rám, nem értette arcomon a szánalmat és a szomorúságot.

Nagyot nevettem és mikor az ügynököm észrevette, hogy ismerem a nevet és nem tartom valószínűnek, hogy a cseh köztársaság elnöke ilyen szomorú helyzetben van, velem nevettem.

— Uram, az ember már mindent megpróbált. Itt van például Mikszáth összegyűjtött munkái. Jártam vele vagy két hetet, míg megvették. Nem akarták megvenni. Nem kellett. Végül egy vidéki embernek adtam el, akivel a kávéházban találkoztam össze. Védekezett, tülekedett, azt mondta; nem kell neki könyv, vigyem a fenébe. Én azonban erősködtem. Végre kérésbeszélésben, hogy nem lesz üzlet, azt mondtam: Vegye meg, uram, ez az a híres pikáns író. A könyvek tele vannak pikáns viccekkel és vaskos dicsőítésekkel. Vidéki ismerősem egy ideig forgatta a könyvet, azután a kezembe csapott.

— Rendben van, ha pikáns viccek vannak benne, adja ide, de jaj magának, ha mást is találkozik benne, — agyonütöm. *

A klubban nyolc lapot rak egymás fölé és úgy olvassa a kilencediket, hogy a többit is tartja a kezében mind.

Ugy hajol a lapok fölé, mint Tartuffe aranyai fölé. Görcsös kezekkel fogja a lapokat. Mindenki átkozza a klubban, nem lehet tőle újsághoz jutni. Ezt az embert a kapzsiság legmohóbb rajongójának érzem.

* A szűk uton egy hatalmas táblás szekér halad, sulyosan megrakva zsákokkal. Az út mellett méteres a hó mindkét oldalán. A kocsi két lovát irányítja, izmai kidagadnak a ruhán keresztül s a szíjait megfeszültek. Látszik, hogy nagyon kemény munkát végez.

Hátulról kis kétkerekű homokfutó halad könnyedén. Az uraság, aki hajtja, csak ép, hogy tartja a gyeplőt. Könnyű, pehely az egész kocsi, lovastul együtt. Mikor a táblás szekér hátához ér átkiált a kocsihoz:

— Hajtson arrébb, nem látja, hogy oldalt nem mehetek...

A kocsi mérgesen néz vissza. Nem fél, de arcán látszik, gondolkodik, mit tegyen. Végre is nagyot cserdit a lovak közé és kihajt a méteres hóba, balra. A lovak hasig merülnek a hó tengelybe. A kis homokfutó utat nyer és elhajt a kocsi mellett. Mikor éppen párhuzamos irányba ér, felkiált a még mindig lovaival bajlódó kocsihoz:

— Köszönöm, hogy kitért, sürgős dolgom van, isten fizesse meg...

A táblás kocsi arcára kiül a mosoly,

Az igazságügyminiszter hétfőre magához kérlette az ügyvédkamarai dékánokat és a diákszövetségek elnökeit

Sztrájkkal fenyegetőznek a jasi jogászok

Bukarest, február 24.

Pop Valér igazságügyminiszter jövő hét hétfőjére magához kérlette az ügyvédi kamarák dékánjaival együtt a négy diákszövetség elnökeit is, hogy tárgyalja velük az ügyvédtörvény módosításával kapcsolatos kérdéseket. A Tempo értesülése szerint a jasi-i egyetem jogi fakultásának hallgatói elhatározták, hogy a jövő péntekig várják arra, hogy követeléseiket teljesítsék. Ha addig erre nem kerül sor, újra sztrájkba lépnek és csatlakozásra szólítják fel összes joghallgató kollégáikat.

Influenzában meghalt Fehér Dezső,

a Nagyvárad Napló főszerkesztője, az erdélyi magyar ujságírás közbecülesben álló nesztora

Nagyvárad, február 24

Egész Nagyváradon nagy megrendülést váltott ki az a hír, hogy Fehér Dezső, a Nagyvárad Napló főszerkesztője, az erdélyi magyar ujságírás nesztora, pénteken este 9 óra 45 perckor meghalt.

Fehér Dezső néhány héttel ezelőtt érkezett haza Budapestről, ahol megrongált egészséget igyekezett helyreállítani. Rövid ideig még rendszeresen dolgozott, a múlt hét végén azonban ő is megkapta az influenzát. Azóta lázasan fektült lakásán. Hétfőn lábadozni kezdett s kedden már el is akarta hagyni az ágyat, de ekkor

lázá hirtelen 40 fokra ugrott fel s azóta az egész hetet magas lázban, szinte eszméletlen állapotban fektette át.

Pénteken délelőtt 10 órakor magához tért, délután 3 órakor szénasavas beleégést alkalmaztak s ezután fél 8 óráig nyugodtan aludt. Akkor felébredt, tejet kért és felesége és unokája után érdeklődött. Ezután ismét elszunnyadt s ebből az álmából nem is ébredt fel többet. Este hat órakor meghalt.

Fehér Dezső 66 éves korában ragadta el a halál. Utörője volt a modern magyar ujság-

írásnak és szerkesztésnek. Amikor Ady Endre Debrecenből Nagyváradra került, ő vette gondjaiba a szárnybontogató költőóriást.

Fehér Dezső összegyűjtött különféle írásai 1930-ban jelentek meg *Ha hív az acélhegyű ördög* cím alatt. A kötetnek nagy irodalmi- és közönségsikere volt.

Az utóbbi időben Fehér Dezső nagyszabású munkán dolgozott. Nagyvárad utolsó husz évének történetét, nagyobb kiemelkedőbb alakjainak, tekintélyesebb polgárainak életét dolgozta fel a Véndiákok Albumában.

Fehér Dezső halála mélyen megrendítette egész Nagyváradot s mély részvétet keltett Erdély egész ujságírórságadalmában.

Fehér Dezső sirjánál az Erdélyi és Bánnati Kisebbségi Ujságírók Szervezetének, az Ujságíró Szervezet nagyváradai tagozatának, a Szigligeti Társaságnak és a Nagyvárad Napló szerkesztőségének megbízottai tartanak emlékszemélyet.

Az ujságírószervezet nagyváradai csoportja a maga halottjának tekintti Fehér Dezsőt, akit vasárnap délelőtt 11 órakor temetnek el a Körös-utcai családi házból.

A gálfalvai tanító elkeseredett harca a községgel

Okmányhamisítással vádolta meg a presbiteri gyűlés a falu tanítóját, de az egyháztanács és a bíróság a tanítónak adott igazat

Gálfalva, február 24

Takaros, háromnegyedrészen református magyarok által lakott kis község a kisküküllőmegyei Gálfalva. Alig hat kilométernyire Dicsőszentmártontól, évszázadokon keresztül élte a maga békés életét, se nemzeti, se vallási villongás nem dulta fel a nyugalomát, annál is kevésbé, mert, amint említettük, lakosai kivétel nélkül reformátusok. Ma mégis az a helyzet, hogy a falu nyugalma oda van. Gyűlés gyűlést követ, lakosai a bíróságot járták és ügyükben a kolozsvári egyháztanács sem tudott megnyugtató döntést hozni.

Hogy mi indította el a gálfalvai magyarok „lázongását”, nemcsak nehéz, de szinte lehetetlen kinyomozni. Ha megkérdezzük valamilyen nyakas gálfalvai magyart, felrántja a vállát és azt mondja: — Nem kell a tanító! — De miért nem kell?... Erre már megint csak dacos vállrándítás a felelet, mert senki sem tudja megindokolni, miért lett egyszerre az egész falu ellensége Nagy Lajos kántor-tanítónak, aki 1932 óta végzi a kántor-tanítói teendőket Gálfalván. Egy bizonyos, hogy a tanító és a falu közötti harcot a falu református lelkészének, Bitay Pálnak a tanítóval való ellentéte robbantotta ki, de hogy ezt az ellentétet mi okozta, lehetetlen megállapítani. Mert a tanító ellen nem merül fel az eltelt

szolgálat alatt semmi olyan kifogás, mely indokoltá tenné az ellene megindított hadjáratot, viszont a református lelkész is teljes meglepődésre tölti be hivatását...

Két éves szolgálatát volt már Nagy Lajosnak, amikor felmerültek hargok a faluban, hogy

a kántor-tanító nem véglegesen megválasztott tanítója Gálfalvának, csak díjlevél alapján felvett ideiglenes kántor-tanító. Nagy Lajos tiltakozott ez ellen és bemutatta szerződését, amelyet még a régi pap idején kötött s amely szerint ő véglegesen megválasztott tanítója a gálfalvai református iskolának.

A falu azzal válaszolt Nagy Lajos bejelentésére, hogy

presbiteri gyűlést hívtak egybe, amelynek 89 résztvevője Réti János gazda vezetése alatt kimondta, hogy Nagy Lajos nem véglegesített tanító s az általa bemutatott szerződés hamisítvány, amely nem kötelező a gálfalvai református egyházra.

Nagy Lajos természetesen nem nyugodott bele a döntésbe, hanem megfellebbezte a kolozsvári kerületi egyháztanácshoz, azonkívül pedig Réti Jánost feljelentette a bíróságnál rágalmozásért, miután az ő indítványára mondták ki, hogy az általa bemutatott szerző-

dést ő hamisította.

Először az egyháztanács döntése érkezett le, amely a tanítónak adott igazat.

Az egyháztanács szerint a szerződéstől függetlenül is az a szokás, hogy a díjlevél alapján felvett tanító véglegesítettnek tekintendő, tehát

a Nagy Lajos által bemutatott szerződés is teljes jogúval bír.

Ezután került sor a bírósági tárgyalásra, amelyre 31 tanu vonult fel a faluból. A tanúk kivétel nélkül Réti János mellett vallottak és ő is kétségbevonták a szerződés valódiságát.

A bíróság azonban nem a tanúk vallomását, hanem a kolozsvári egyháztanács döntését fogadta el s ennek alapján Réti Jánost rágalmozásért elítélte 2500 lej pénzbüntetésre. Ez az ítélet annál jobban elkésértette a falut, mert még a tanító által bejelentett tanúk is ellene vallottak.

Réti János megfellebbezte az ítéletet az erzsébetvárosi törvényszékhez, Gálfalván pedig még jobban kiélesedett a helyzet a falu és tanítója között. Ez pedig azt jelenti, hogy amíg felsőbb egyházi hatóság erélyes közbelrendet nem teremt ebben az ügyben, Gálfalván nem lesz nyugalom.

Az egyháztanácsnak módjában van teljes világosságot deríteni a viszály magára és akár áthelyezésekkel, akár más formában ismét helyreállítani a falu megbolygatott nyugalomát, amely utabban már nemcsak egyházi, hanem magyar kisebbségi ügy is dagadt a gálfalvi magyarok elkeseredése miatt.

Az egyháztanács vizsgálataát erősen megkönnyíti az a tény, hogy Fehér Pál radnóti református esperesnek közvetlen közelből volt alkalma megfigyelni a gálfalvi eseményeket s az ő bizonyára pártatlan állásfoglalása lehetővé teszi a kérdés minden oldalra megnyugtató igazságos rendezését.

Asztalos Sándor

Az aradi ügyvédek elvben csatlakoztak a numerusz klauzushoz

Arad, február 24

Péntek este 6 órakor az aradi keresztényromán ügyvédek értekezletre jöttek össze, hogy határozatot hozzanak a numerusz klauzusz ügyében. Gherman Dante dr. ismert aradi ügyvéd a numerusz klauzusz ellen nyilatkozott meg és kijelentette, hogy

ez a módszer az alkotmányban biztosított jogok elközbását jelentené.

Az alkotmány szerint minden állampolgárnak egyforma joga van s nincs különbség kisebbségi vagy többségi között. A többségi ügyvédek nyomorán segíteni kell, a numerusz klauzusz se nem eszköz, se nem mód a segítségére. A gyűlés kiküldött ugyan egy szűkebb körű bizottságot a többségi ügyvédek nehéz helyzetének tanulmányozására és a segélyadás módszereinek keresésére, azonban Iszrate Micescu egyetemi tanárhoz intézett táviratában elvben csatlakozott a numerusz klauzusz gondolatához. Az aradi ügyvédek mozgalmat akarnak indítani a célból, hogy ügyvédi nyelvvizsgával tizedeljék meg a kisebbségi ügyvédek.

EGY MAZSA DINAMIT KELL ARADNAK JÉGROBBANTÁSRA

(Arad.) Az aradi városháza címére 100 kg. dinamit érkezett. A nagymennyiségű robbanószert a Maros jegének szétrombolására használják fel.

GÉPKOCSIBALETET ÉRTE ILEANA FŐHERCEGNŐT

(Velence) Pádua és Rovigno között szerencsére könnyebb természetű gépkocsiszerencsétlenség érte Ileana főhercegnőt, Habsburg Antal főherceg feleségét és Irene görög hercegnőt. A szerencsétlenség oka egy másik gépkocsi volt, amely nagy sebességgel hajtott és nem volt már ideje fékezni. A két gépkocsi összeütközött. Mindkét hercegnő megsebesült, szerencsére csak könnyebben, úgy, hogy utjukat tovább folytatták Rovignóba, ahol már orvosai segély várta őket.

még, de látva, hogy a helyzet komoly, felkel és maga huzta tovább szánkóját.

Egy pillanatra, egy kis forradalmat éreztem itt a havas országon. Két osztály harca is derengett a szánkó húzását odacsapó, kis, didergő gyerek szemében.

*

Sucre volt Bolivia fővárosa. Két évvel ezelőtt cserélték fel a népesebb és forgalmasabb La Paz-zal.

La Paz — békét jelent. Két éve, szünet nélkül csatázik Bolivia petróleumszűrért.

haragja, dühe, felenged és nevetve kiált vissza.

— Nincs miért, szívesen tettem... Ez a két ember, mint két ellenség is elválhatott volna s csak egy pillanaton mulott, csak nagyon kevés kellett hozzá s már úgy mentek el egymás mellett, mint két udvarias jó ember, aki megérti és elismeri egymást...

*

Ugyanezen az uton jövet szánkázó gyerekeket látok.

Az egyik szánkóban kövér gyerek ül.

Arca majd kicsattan. Hátradől a szánkóban és egy másikkal huzatja magát.

A szánkó egyszerre csak megáll. A kövér felnéz és látja, hogy huzó barátja ellobba a zsinéget.

— Nem húzol tovább? — kérdi és hangjával szinte követel.

— Nem én, egy tapodtat se...

— És miért, hiszen azt ígérted, hogy húzni fogsz.

— Nem húzlak tovább és kész!

Szeme ellenségesen villant kövér, eltápaszkodó barátja felé, aki egy ideig vár

A visói nagy per, amely félévszázad óta tart és ki tudja mikor ér véget

Újabb nehézségek tornyosulnak a közbirtokossági erdők felosztása elé

Melyek azok a „magasabb nemzetgazdasági szempontok”, amik lehetetlenné teszik a termelő munka megkezdését Felsővisón? — A közbirtokosságra beleszólt az Oficiul Național és a Caps.

Hosszu hallgatás után ismét az érdeklődés homlokterébe került a felsővisói közbirtokosság sokat hánytorgatott ügye.

MARIA TERÉZIA EGY VÉKA EZUSTJE

Évszázadokkal ezelőtt a Felsővisó közelében fekvő gazdag vaséri erdőszeg kizárólag a visómenti lakosság tulajdonát képezte éppen úgy, mint az erdőszegek felletti óriási kiterjedésű havasi legelők. Amint a levéltárakban levő régi okmányok igazolják, Mária Terézia idejében súlyos adókkal terhelték meg a lakosságot, amely képtelen volt elviselni a közterheket és ezért az állam részére alkuba bocsátották az erdőket. A magyar államkincstár

egy véka, azaz harminc liter ezüstpénzért vette meg a vaséri erdőszegét, de azzal a határozott kikötéssel, hogy

Urbéresség, vagy nemesi közbirtokosság?

A közbirtokossági per még 1876-ban a magyar kincstár tette folyamatba. Az államkincstár ugyanis abban a hiszemben volt, hogy a szóbanforgó erdőszeg urbéri birtok, amelynek földesura maga az állam.

Csak a per során tűnt ki, hogy itt valóban nem urbéri birtokról van szó, hanem nemesi közbirtokosságról, amely lényegében nem más, mint vagyonközösség, amelynek megszűntetését a törvény már nem írja elő kötelező módon. Az államkincstár ennek dacára is egy darabig folytatta a pert, mikor azonban az erdő felméréseivel, a felosztásra vonatkozó aránykulcsok megállapításával és az egyes tagbirtokosok elhelyezkedési tervének elkészítésével horribilis költségek merültek

Dönt a román Semmitőszék is

Csak jóval később, a román impérium átvétele után, lehetett ismét szó arról, hogy a pert folytathassák. 1923-ban már román bíróság tárgyalta a közbirtokossági per harmadik fázisát és pedig a máramaroszi törvényszék, amelynek ítéletét jóváhagyta a nagyváradi ítélőtábla, majd pedig 1927-ben a bukaresti Semmitőszék.

A Semmitőszék jogerős ítélete folytán nem is volt hátra más, mint a már felosztott erdőnek a bírói átadása a törvényes rendelkezéseknek megfelelően, úgy, hogy

csak a 100 holdon felüli illetmények birtokosai kapták volna ki a részüket egyéni tulajdonként a közösségből, míg a kisebb birtokosok továbbra is osztatlanul közösségben maradtak volna.

Az átadás után pedig megkezdődhetett volna a termelés munkája, amely, tekintve a fa világpiacon akkori konjunktúráját, megélhetéshez juttatna volna az egész visómenti lakosságot.

A NEMZETI PARASZTPÁRTI KORMÁNY MEGAKADÁLYOZTA AZ ÁTADÁST

A közbirtokosság ügye azonban még ekkor sem kerülhetett véglegesen tető alá, mert időközben a nemzeti parasztpárt jutott uralomra, amely máramaroszi vonatkozású programjában elhatározta, hogy „magasabb nemzetgazdasági szempontokból” tüzzel-vasal megakadályozza a felsőközépvísi közbirtokossági erdők felosztását, amelynek a közigazgatását továbbra is az állami hatóságok számára akarta biztosítani.

Igy történt azután, hogy akkor, amikor a máramaroszi törvényszék a jogerős bírói ítéletek alapján már megkezdte az erdők átadását, azok jogos tulajdonosainak,

Mihalache földművelésügyi miniszter közbenjárására az igazságügyminisztérium távirati rendeletében betiltotta a

minden visói lakos részére évente 50 darab fát bocsát „szabad és ingyenes rendelkezésre” és ezzel biztosította a lakosság faszükségletét, sőt ezen felül egy olyan mennyiséget, amelyet a lakosok kereskedelem révén értékesíthettek.

AZUTÁN JÖTT A CAPS...

Hasonló volt a helyzet az impérium-változást követő években is. A román államkincstár nyilvános árverések révén adta el a fát, amelynek ipari feldolgozása és a készáruval kapcsolatos kereskedelem megélhetést biztosított a Visó völgyében. Később, a nemzeti parasztpárt uralma idején jött a Caps.

Azóta egyszerre változott a helyzet. Az állami erdő fájaiból nem juthatott magános és az állami vállalat minden keresleti lehetőséget magának tartott fenn.

fel, amelyeket a mérnökök részére előlegezni kellett, a kincstár a maga részéről letette a pert. Folytatása csak úgy vált lehetségessé, hogy

a Groedel Testvérek szigeti cég, amely ugyancsak tagbirtokos volt és a 24 ezer hold erdőből neki is járt 1600 hold kiterjedésű terület, vállalkozott arra, hogy a közbirtokosság részére a szükséges költségeket előlegezi.

A közbirtokossági per, amelynek tudvalevően három fázisa van és mindegyik fázis külön, jogerős bírói ítélettel nyer befejezést, tovább folyt. A per második fázisának a befejezése után tört ki a világháború, amely természetesen hosszú időre megakasztotta a további folytatást.

szigeti törvényszéknél a további eljárás.

A közbirtokosság a jogtalan miniszteri beavatkozás ellen perorvoslattal élt, amelynek eredményeképpen a nagyváradi ítélőtábla, majd a Semmitőszék helyt adott a közbirtokosság kérelmének.

A KÖZBIRTOKOSSÁGI ÜGYBE BELESZÓLT AZ OFICIUL NAȚIONAL ÉS RÉSZT KÖVETEL MAGÁNAK A CAPS

Ez és még sok más mellékkörülmény játszott közre abban, hogy az 1876-tól húzódó közbirtokossági ügyben a magyar Kuria és a román Semmitőszék jogerős ítéletei dacára sem történt meg a bírói átadás és nem jutottak jogos tulajdonuk birtokába a felső- és középvísi közbirtokosok.

Jogi csalafintaságok utvesztőjében fél-századon keresztül sikkadtak el törvényadta jogok és „magasabb nemzetgazdasági szempontokra” való hivatkozással készt a termelő munka megkezdése a visói közbirtokossági erdőben. Most, amikor az államkincstár és ennek képviselője, a Caps minden eszközt megragadott arra, hogy megakadályozza a közbirtokossági erdőszegek felosztását és mindez nem vezetett eredményre, azt lehetett volna hinni, hogy végre valahára megtörténik a jogerős ítéleteknek a végrehajtása.

A visói közbirtokosok azonban tévedtek.

A közbirtokossági ügybe most páratlanul beleszólt a bukaresti Oficiul Național és az erdőszegből részt követel a maga számára az állami erdők autonóm pénztára is, a Caps.

Ez a váratlan fordulat úgy történt, hogy a szövetségekről szóló törvény a közbirtokosságok ellenőrzését tudvalevően a szövetségek központi szervére, az Oficiul Naționalra ruházta, amelynek a törvény értelmében beavatkozási és ellenőrzési joga van a közbirtokosságok közigazgatását illetően. I

tak névsorát, majd pedig szervezzék meg a közbirtokosság vezetőségét az erdőtervény erre vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően.

Az Oficiul Național leirata Felsővisón érthető megütközést keltett, mert ezekből az intézkedésekből arra lehet következtetni, hogy a szövetségek központi szerve teljesen figyelmen kívül hagyja egy félévszázadon keresztül folyó per során hozott jogerős bírói ítéleteket.

A másik meglepetése a visói közbirtokosoknak az, hogy az igényjogosultak névsorának megállapításakor

jelenkezett a román erdőkincstár képviselő Caps is, amely, mint a magyar államkincstár jogutóda, 5000 hold te-

Az ismert visói gyógyszerész, akinek patikája a főtér kellős közepén van, feljagadott egy kőművest, hogy renoválja a ház frontját. A kőműves el is pégezte a reábizott munkálatot, azonban a gyógyszerész korántsem volt a munkával megelégedve.

— Mi volt maga tulajdonképpen — kérdezte a munkást — mielőtt kőműves lett?

— A kőművesmester sértődötten felelt:

— Ha esetleg az ur nem tudja kitalálni, hát megmondom: patikus.

Felsővisóra helyezik Máramarosszigetről az állami erdők autonóm pénztárának termelési központját

Az évekkel ezelőtt megszüntetett máramaroszi erdőigazgatóság helyébe az állami erdők autonóm pénztárának bukaresti vezérigazgatósága Máramarosszigetre helyezte a Caps máramaroszi termelési központját, amelynek teljes irodai apparátusa az erdőigazgatóság épületében nyert elhelyezést. Ezzel szemben Felsővisón, ahol a termelést és a kitermelt faanyag ipari feldolgozását eszközölték, mindössze egy kirendeltség állott.

A vezérigazgatóságnak most ideérkező rendelete szerint a Caps ügyvezetésében lényeges változások történnek, amennyiben az eddig Máramarosszigeten székelő

termelési központot áthelyezik Felsővisóra.

A rendelet indokolása szerint erre az áthelyezésre elsősorban azért van szükség, mert a Caps által kitermelésre kerülő erdők Felsővisó környékén fekszenek, tehát indokoltabb, ha a termelési központ Felsővisón és nem Máramarosszigeten van.

A termelési központnak Felsővisó fejlődése szempontjából óriási jelentősége lesz az áthelyezéssel kapcsolatosan, mert ennek következtében a község forgalma lényegesen emelkedni fog.

Skóti vicceket gyári Felsővisón a CFR

Behatóbban kellene foglalkozni folklórral, közmondások és szólásokkal magyarozatával, ha az ember pontosan tudni akarná az eredetét, értelmét és főleg a magyarozatát ennek a Felsővisón használt és a köztudatba teljesen áttent hasonlatnak: „Csunya, mint a borsai vonat.”

Igy azonban, megfelelő előtanulmány nélkül nem igen lehet magyarozattal szolgálni, annál kevésbé, mert a Felsővisón keresztülhaladó borsai vonat, ha kimondottan szépnek nem is lehet nevezni, de semmiesetre sem csunyasabb, mint más hasonló, a fővonalról távolos közlekedési alkalmatlanság. Sőt, ha jól szemügyre vesszük, egészen takaros kis vonat. A mozdonya ugyan ódivatu — ilyen mozdonyt csak a múlt század végén viseltek a vonatok — egy kicsit piszkos, egy kicsit döcögős és ha lassan is jár, még sem ér tovább, mint legfeljebb Máramarosszigetre, mert az a végállomás.

Egyszerűen, a borsai vonat nem csunya, de viszont pontatlan.

Arra, hogy milyen pontatlan, már lényegesen nehezebb volna hasonlatot találni. A szórakozott professzor, aki csak egy héttel később megy el az esküvőjére, az semmi a borsai vonathoz képest.

A borsai vonat pontatlanabb, mint a nyugdíjak kiutalása.

A visói utasok például nem nevetnek azon az arisztokrata viccen, amikor Arisztid azt kérdezi Agenortól, hogy: „nem tudod, kéchlek, hogy Ubulnak cirka mi

a telefonszáma?”

Mert a borsai vonat télviz idején csak úgy cirka közlekedik. Visóról cirka 6-kor indul, de legkésőbb 8-kor, Szigetre pedig 10-kor érkezik, de maximum 3-kor.

A felsővisói kisállomáson ezt a cirka 2-3 órát az utas egy következetesen vároteremnek nevezett sötét és hideg oduban kell eltöltenie.

Ha a váróterem elnevezésben a terem tulzása, a várás viszont annál kevésbé.

A sötétség viszont olyan, hogy ha ember rágyújt egy cigarettára, a gyufa lángjánál nem látja meg a cigarettát végig.

Megkérdeztük az állomásfőnököt, miért nem világítják ki a várótermet?

Az állomásfőnök egy darabig gondolkodott, azután azt felelte:

— Nem lehet kivilágítani. Az ősszel ellopta valaki a villanykörtét.

Mintha azt a skóti viccet hallanánk, amikor az Amerikába vándorolt fiatal skót tíz év múlva haztér és hosszú szakállal találja a két bátyját.

— Miért van ilyen hosszú szakállatok? — kérdezte.

— Mert magaddal vitted a borotvát, — felelte egykedvűen az öreg skót, aki azonban ban aligha tud teltetni a visói állomásfőnökön.

Legközelebb:

Lássuk Zsombolyát!

A telefonálás illemszabályai

Angliában tudvalevőleg a múlt október folyamán tetemesen lezárították a telefonhálót, és ezáltal a posta rengeteg új telefonelőfizetőre s egyúttal jelentős jövedelemtöbbletrel tett szert. A londoni Times intő szava fordult az új előfizetőkhez, akik immár maguk is birtokába jutottak ennek a hasznos, de a hívott fél idejét gyakran kemény próbára tevő készüléknek.

Üdvös volna — mondja a cikk —, ha már az elemi iskolákban kioktatnák a gyermekeket a telefonnal való helyes bánásmódról. Tiszta kiejtés, rövidség, a mondanivalók világos összefoglalása a telefonálás fő szabályai. Mily sok félreértésnek, mennyi haszontalan mérgező hatásnak okozója a dadogó, suttogó, ékes körmondatokban beszélő telefonáló! Végre is a telefon rövid, határozott kérdés- és feleletből álló beszélgetések továbbítására való, nem pedig végtelenségig fecsegések lebonyolítására.

Csodálatos, hogy sokan, amint a készülékhez nyúlnak, jólnevelt, kiméletes emberből neveletlen, önző fráterré válnak, aki egyáltalában nem törődik felebarátja kényelmével. A hívó talán fűtött szobában, puha karosszékben elnyúlva beszél, míg a hívott fél fűtetlen előszobában didereg: előbbnek semmi dolga, utóbbi majd megőrül a sok munkától. Vagy pedig a hívó fél délután jól kialudta magát, míg a felhívott áldozatnak majdnem leragad a szeme az álmoságtól. De ilyesmi a „merénylőnek” eszébe sem jut: neki van ideje, ő nem álmos és beszél, beszél negyedórátig.

Igen kellemes jelenség például az üzletember, aki alkalmazottja által hivatja fel valamelyik ügyfelet s aztán jó ideig várakozni hagyja a drót másik végén. Ehez a válfajhoz tartozik az a főnök is, aki mondanivalóját titkárja útján közölteti illetővel, azonban olyan értelmetlenül és zavarosan adta ki utasításait, hogy a szerencsétlen titkár nem ismerve az ügy tulajdonképpeni lényegét, nem tud az ellenkérdésekre felvilágosítást adni, kétségbeesetten hápog, míg végre kénytelen újra és újra a nagy férfihoz, a főnökhöz fordulni újabb utasításokért. Súlyos hiba továbbá, ha valakit — mondjuk egy hivatalból — felhívunk anélkül, hogy közölnék vele, hogy ki az, aki vele beszélni óhajt. Illető a kagylóval a füllén várakozik és fogalma sincs róla, ki fog a drót végén jelentkezni. Türelmetlenül topog, mörögöldök s mikor aztán a hívó a levegőn keresztül rátör, hamarjában azt sem tudja, mit feleljen. Általában csöppet sem illendő dolog valakit a telefonnal megvárakoztatni. Ezzel a hívó valószínűleg — kissé nagyképpen — nagyfokú elfoglaltságát akarja jelezni, pedig csak neveletlenségről, avagy személyzetének hanyagságáról tesz tanúbizonyságot.

Azonban — így végződik a Times cikke — ha magunkba szállunk, vajmi kevesen állíthatjuk azt, hogy telefonálás dolgában teljesen tisztá a lelkiismeretünk. Velünk is megtörténik, hogy, ahelyett, hogy szép rendesen, rögtön bemondanók a nevünket, ahogyan azt a szabályzat előírja, unottan vagy türelmetlenül egyszerűen beleszólunk a telefonba: „Halló, ki beszél?”

FRANCIA FÖLDÖN SZÁLLT LE EGY NÉMET REPÜLŐGÉP

(Frankfurt.) Weissenburg közelében, de már a francia határon túl, egy német repülőgép szállt le. A hatóságok a pilótát azonnal letartóztatták és Strassburgba vitték. Geist pilóta azzal védekezett, hogy a nagy ködben eltévedt. A hatóságok kihágásért büntették meg, mert olyan selegyes terület felett szállt le, amely fölé tilos a repülőgépek közlekedése.

(*) A zsidó-utca regénye. Michael Gold „Zsidók pénz nélkül” című, az amerikai zsidó proletariátusról szóló megrendítő regénye után most a keleti zsidóság utcajének regényét írta meg I. Peltz a nagytehetségű román-zsidó író, „Calea Văcărești” címen. A nagyhatalmas hatalmas alkotást a kolozsvári „Pharos” könyvkiadóval adta ki. A könyv mindezeideig csak a zsidó előfizetőkönként számlára volt kapható, de a nemzsidó közönség részéről megnyilvánult páratlan érdeklődés az első magyar nyelvű lefordított román regény iránt, arra késztette a vállalatot, hogy korlátozott számban a magyar olvasókörzöské számára is hozzáférhetővé tegye Peltz Calea Văcărești két kötetének ára 170 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvtárában, Brassó, Károly király-u. 56—58. az udvarban.

(*) Tavaszi alkalmi könyvvásár a Brassói Lapok könyvtárában. Jókai, Mikszáth, Eötvös, Tolsztoj, Dosztojevszki, Balzac, Anatole France stb. művei 70—80 százalékkal olcsóbban szerezhetők be. Az árleszállítás csak rövid ideig tart, azért keressé mielőbb fel könyvtárlapunkat Brassó, Kapu-u. 56—58. az udvarban.

KÖZGAZDASÁG

Hióhírek arról, hogy

Az olasz kormány nem engedi be a romániai marhaszállítmányokat

Olaszország kontingenst csökkent ott, ahol nincs fix szerződése

Temesvár, február 24

A héten, pontosan a szerdai napon rémhírek riasztották meg a temesvári állatexportőröket, illetve az állatkivitelrel kapcsolatban érdekelt összes köröket. Tudvalevőleg a romániai marhaexport majdnem 100 százalékban Olaszország felé irányul s ennek a kivitelnek tulajdonképpén a Bánság szolgálatja. Ha az olasz kormány tényleg megakadályozta volna a marhakivitel, ez havonta többmillió kárt jelentett volna a Bánság egész gazdasági életének. Az érdekelt kiadatok telefonálhattak Romába, Milánóba, valamint Postumiába, amely utóbbi két helyen zajlanak le a vásárok. A bánsági piacon a vételkedv egyszerű befagyott s a termelők az árak súlyos esésétől tartottak.

Az itteni exportőrök gyors közbenjárásra kérték fel a bukaresti exportintézetet, amely azonnal érdeklődött az olasz hatóságoknál. Há-

rom nap múlva azután kiderült, hogy a román marha kivitelét illetőleg mindeddig semmi változás vagy korlátozás nem állott be.

Hasonló a helyzet a magyar marhánál, amelyet a hírek szerint szintén meggátoltak az Olaszországba való kivitelben. Ugy Romániának, mint Magyarországnak kereskedelmi szerződése van Olaszországgal, amely továbbra is biztosítja a megfelelő kiviteli kontingenst.

Tény az, hogy az olasz kormány, devizajávitási célokból, a beviteli kontingensek óriási méretű, 15—30 százalékra való lezárítását tervezte, sőt ezt bizonyos áruknál végre is hajtotta, de kivételt tett ama államokkal, amelyekkel szemben szerződéses viszony és fix kontingensben való megállapodás kötötte. Az olasz kormányintenciókat és rendeleteket az olasz kereskedők és a váhamatóságok is félreértették s így kerültek Temesvárra, magán-

uton, olyan hírek, hogy a marhakivitel Olaszország felé betiltották.

Az állatexport egy pillanatra sem szenvedett megállást, már csak azért sem, mert a vagonok csak vasárnaponként indulnak túl a határon, vasárnapra pedig már rendeződött az ügy. Az árak sem szenvedtek változást. A bánsági piacon a prima exportőrök ára kg.-ként 11—12 lej, másodrendű 9—10, harmadrendű 7—8 lej.

Szinte azt mondhatnánk, hogy a vészhirek-ből bizonyos haszon származott. A napokban tartott postumai vásáron ugyanis igen élénk volt a kereslet s a román és magyar árut jól vették, mert az olasz vevők javarésze azt hitte, hogy az exportkorlátozások ezekre is vonatkoznak s igyekeztek a szokottnál hosszabb időre ellátni magukat áruval.

K. G.

Egy német varrógépgyár Romániában eladási szervezetet létesít

A szervezet központja Temesváron lesz

Temesvár, február 24

Romániában a varrógépek eladása szinte monopolisztikus jelleggel a Singer cég kezében volt. A Singer cég volt talán az egyetlen nagy varrógépgyár, amely részlet-üzlettel foglalkozott és amely megfelelő nagy ügynöki hálózattal a legpróbb falvakig eljutva, a maga gyártmányait az ország területén elhelyezte.

Legújabb hírek szerint

az egyik nagy német varrógépgyárnak most az a szándéka, hogy Romániában letelepszik és ugyanazzal a rendszerrel, amellyel eddig Singerék dolgoztak, ő is beszervezi az eladást

olyképpen, hogy az ország jelentősebb váro-

saiban lerakatot létesít és ügynöki hálózatával olyan eladási apparátust épít ki, amely a legpróbb falvakba is eljuttatja ennek a német gyárnak gyártmányait.

Az új romániai varrógépgyár lerakat központját Temesváron akarja felállítani. Behozatalt nehézségei voltak eddig ennek a cégnek és ez az oka annak, hogy csak most, a tavasz elején jutott el odáig, hogy a maga központját Temesváron felállíthassa. Állítólag a behozatalt engedélyek még ma sincsenek ugyan a cég birtokában, de nagy a reménye arra, hogy rövid egy-két héten belül ezek az engedélyek meglesznek, amely esetben mi sem áll utójában annak, hogy az eladási szervezete munkához foghasson.

Az új bortörvény-tervezet 10 év alatt fokozatosan meg akarja szüntetni az ipari szesz fogyasztását

Február első felében 12 vagon szeszt adott el a monopol A szeszgyárosok egyrésze a kisüsti-főzés megakadályozását, másik része a szeszadó leszállítását követeli

Bukarest, február 24.

A kormány által tervezett bevétel-szerzési lehetőségek között hetekig szerepelt a szeszmonopólium megszüntetése, amit úgy képzeltek el a terv propagálói, hogy visszaállítják a gyárak között a szabadversenyt, ami önmagától fokozná a fogyasztást, tehát az állam adóbevételeit is, azonkívül pedig a kincstár megtakarítását a monopolium fenntartásával járó jelentős költségek nagy részét is. Érdekes, hogy szeszipari körökben nem fogadták ellenszenvvel a szeszmonopólium esetleges feloszlásának a gondolatát. A minnek az a magyarázata, hogy ez az intézmény egyáltalán nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket sem a kincstár, sem a szeszipar szempontjából.

Legbeszédesebben bizonyítja ezt az állítást a szeszfogyasztási statisztika, amely 1934-ben állandó visszaesést mutat. Ez a csökkenési tendencia még erősebben kifejezésre jutott és most februárban elérte a csúcspontot, amennyiben e hónap első felében összesen 12 vagon monopolium-szeszt adtak el a tavalyi februári 137 vagonnal szemben. Ez olyan minimális mennyiség, amelynek az eladásához igazán szükségtelen a monopolium. Január-

ban a gabonaszeszfogyasztás 40 vagonot tett ki, míg az újabban favorizált borszeszből is mindössze husz vagonot adott el a monopolium. Következésképpen tehát nem a borszesz fogyasztásának erősökölése — például ecetgyártási célra — okozza a gabonaszeszfogyasztás állandó visszaesését, hanem magában a monopolium-rendszerben kell legyen a hiba, mert más oldalról viszont egyöntetűen azt állapítják meg szakemberek, hogy ma nagyobb a szeszfogyasztás az országban, mint valaha. De a többlet — adózatlan szesz. A monopoliumnak ezt kellene megfognia.

A monopolium megszüntetésének a gondolatát a kormány elejtette, ezzel szemben komoly probléma lett a jelenlegi eladási rendszer átszervezése, amely legalább évi 2 milliárd lej bevételt biztosítson az államnak. A bevételek fokozása tekintetében különféle felfogások vannak szeszipari körökben. Vezetőkörök abban látnak a megoldást, ha a kormány komolyan fellépne a kisüsti főző gyümölcs-termelőkkel szemben és megfelelő szankciók terhe alatt kényszerítene őket, hogy vessék alá magukat a monopolitörvényben előírt ellenőrzésnek, azaz lépjenek be a

részükre létesített szindikátusba. Ezzel azt remélik legalább, meg lehetne akadályozni, hogy a falvakban tetszés szerinti mennyiségű pálinkát lehessen főzni és adózatlanul, tehát olcsón piacra hozni, ami az adózott szesz eladásának legkomolyabb akadály. Vannak azonban szesziparosok, akik belátják, hogy ezt a tervet a gyakorlatban nem lehet keresztülvinni és ezért a legmegfelelőbb eszköznek azt tekintik, hogy a kormány szállítsa le a szeszadót 25 lejre, ami által a legális szesz ára annyira megalapozulna, hogy a kisüsti főző pálinka termelése nem fizetődne ki és így a ma kisüstön termelt mennyiségek is a monopol útján kerülnek forgalomba, tehát kárpótolnák a kincstárt az ipari uton előállított szesz adójának a leszállításáért.

Azt, hogy a kormány milyen álláspont-ra fog helyezkedni ebben a kérdésben, még nem tudni. Ellenben érdekes utalásokat tartalmaznak a készülő bortörvényről megjelent közlemények. Ezek szerint az új bortörvény 1000 lej adót fog megállapítani minden hektár szőlőre és leszállítja a mostani boradót, egyúttal megnehezíti új szőlők ültetését. A törvény előkészítésére kiküldött bizottság azonban más kérdéseket is felvett a javaslat rendelkezései közé. Többek között foglalkozik a borszesz és borecet gyártásával, valamint az ipari szesz kérdésével. Ebben a tekintetben a bizottság azt javasolja, hogy — amint azt Vintila Bratianu már tervezte annakidején — tíz év alatt fokozatosan csökkenteni kell az ipari szeszt és egészen kivonni a fogyasztásból és csak ipari célokra lehessen ipari szeszt gyártani. Nem valószínű, hogy a mai helyzetben az új jogelődök után kutató kormány komolyan vegye ezt az előterjesztést, de az kétségtelen, hogy a javaslatnak lesznek következményei. A régi bormerlelő szövetkezetek már jelentkeztek is az illetékeseknél és kérték, hogy a monopolium emelje fel kétszeresére a borszeszkontingenst, mert a pincék tele vannak kétféle termékkel, amelyet képtelenek értékesíteni és ezért van az egész bormerlelő általános válságban. Tekintettel arra, hogy a bormerlelők politikailag igen jelentős tényezők, a kormány aligha fog teljesen elzárkózni kívánságaik elől, következtetésekkel tehát az ipari szeszgyártásra újabb megpróbáltatások várnak.

NEM LESZ KENYÉRBÉLYEG!

(Bukarest.) Negura földművelésügyi államtitkár szombat délelőtt az erdélyi és bánáti pékmesterek nála megjelent kiküldöttel előtt kijelentette, hogy a kormány nem akarja újból bevezetni a kenyérbélyegvet.



Szerkesztői üzenetek

P. Gy., Kibéd. Miután sorsjegye ügyében már megadtuk a választ, közöljük, hogy a kért szakkönyv a következő: Molnár és gépészek kézikönyve, 6 kötetben. Ára 350 lej. Megrendelés esetén szállítja a B. L. könyvostálya.

Cogito. Azok, akiknek állampolgársága rendben van, azaz: felvették az állampolgárok névjegyzékébe és állampolgársági igazolvánnyal is rendelkeznek, ha egyébként minden kötelező formának és rendelkezésnek eleget tettek, minden akadály nélkül kaphatnak román utlevelet, amelyet 1 évre, fél évre, vagy 3 hónapra állíthatnak ki. Akinek azonban nincs meg az állampolgársági igazolványuk, de azért vitán felül román állampolgároknak tekintendők, csak a belügyminisztérium adhat utlevelet s azt is csak egyszeri utazásra és 3 havi időtartamra. Nem tudjuk, hogy ön melyik kategóriába tartozik, de ha az állampolgársága önnek rendben van, akkor csak a megyefőnök önkényeskedéséről lehet szó.

Sorsjegy, Tövis. Egyik sem nyert.

K. Márton, Nagyvárad. A kért szakkönyv nem nyert. A könyvek összértéke — a románokon kívül — 1300—1500 lej lehet s valamennyi huzását pontosan megtartják és a nyereségeket kifizetik. Értékesíteni nem lehet, de nem is szabad őket, mert a külföldi nyereségek adás-vételét, — néhány francia és belga papír kivételével, — a törvény tiltja.

H. Gyula, Székelyudvarhely. Az a rendelkezés, amely a kereskedők és iparosok áruárát 15 ezer lej értékhatárig mentesíti a foglalás és árvereztetés alól, a Monitorul Oficial 1934 május 5-ik, 103. számában jelent meg, a közpénzek behajtására vonatkozó törvény 26. szakaszának e.) pontjában.

P. Benedek, Torja. Levelére most érkezett meg a válasz.

Biztos kenyér a kozmetika!

Már 3000 lejért, rövid idő alatt, tökéletesen megtanítjuk külföldi módszereinkre.

„MARGO“-kozmetika

Braşov, Piaţa Libertăţii 7.

Az inyesmester szakácskönyve

Ez a hatalmas könyv 2500 receptet tartalmaz. Az inyesmester szakácskönyve a magyar és erdélyi konyhán kívül a francia zsidó és török főzés híres receptjeit is közli, azonkívül helyt ad a különféle növényi könnyű és hideg ételeknek is külön fejezetet szentel a diétásoknak. Ara erős vászonkötésben 158 lej, utánvétellel 180 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvostályában.

A NŐI TESTKULTURA ÚJ UTJAI

Irta: Dr. Madzsar Jászi Alice

A ritmikus torna, a művészi mozgás és a modern testkultura módszerei. Számos tornagyakorlat leírással és 150 magyarázó képpel.

A 224 oldalas könyv ára 150 lej.

Vidékre portó 10.— lej, utánvét mellett 20.— lej. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvostályánál

Női divatszalonok Férfi divatszabók Női kalapszalonok

gyermekruha varrodák, felnőttművarrodák ügyelmét felhívjuk arra, hogy a legújabb

Állás- és divatszabók

igen nagy választékban kaphatók a

Brassói Lapok Könyvostályában

Női- és férfifehéreműben
perfekt

szabásznő

azonnal felvételik

Julius Nedoma

műhelyében.

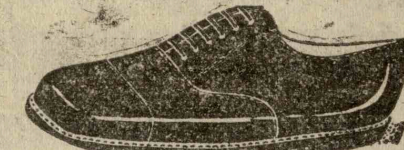


Olcsó cipők!

LELTÁR UTÁN megmaradt
cipők olcsón kaphatók a

Bahmüller cipő-áruházban.

Női vászoncipő	Lej 70, 80.—
	90, 120.—
Női boxbőrcipő	125.—
Női " "	150.—
Női Chevreau-bőrcipő	175.—
Női " "	200.—
Női " "	250.—
Női " "	275.—



Férfi bőrcipő Lej 150.— 295.—
350.— 450.—

Tekintse meg kirakatainkat!

Mély fájdalommal jelentjük, hogy a legjobb édesanya, nagynya és rokon

özv. lovag Bumberle Antalné

szül. nagylaki Ritz Róza

életének 84-ik, özvegységének 43-ik évében, tolvó hó 22-ikén hosszas szenvedés után, visszaadta lelkét Teremtőjének.

Drága halottunk hült tetemét folyó hó 24-én délután 1/2 5 órakor fogtuk a bolonyai római kat. temető kápolnájából örök nyugalomra bocsátva.

Leleltűdvéért az engesztelő szentmisé-áldozat tolvó hó 25-én reggel 7 órakor lesz az egék Urának bemutatva

Adj Uram örök nyugalmat neki!

Brassó, 1935 február 23.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD.



Ezen fogpaszta használata által annak ongodinamikusan hatásánál és elektrokoloidai hatásánál tartalmánál fogva ragyogó fehér fogai lesznek. Pyosolvin megöli a mikrobákat, megakadályozza a szájbaktériumok kifejlődését, megakadályozza a fogkőképződést és kellemes teszi a száj illatát.

PYOSOLVIN

BIOLOGIKUS FOGPASZTA

Tájékoztató,
szórakoztató,
tanító és nevelő
a rádió, ezért

életszükséglet

„NOVY“-rádió,
Braşov-Brassó,
Prundul Roselor
(Rózsater) 19.
Telefon 1-99.

A jó szövetkezeti tej olcsóbb lett

A tejüzletekben

Lej 4.50

Palackozva, házhoz szállítva

Lej 5.—

Tejszövetkezet, telefon 1—38.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állás-keresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés negyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-e'adás

Imecsfalván jóforgalmu bolt és kocsmahelyiség kiadó, vagy örökáron eladó. Értekezni: Bene Sándor ny. tanítónál, Lemnia, Treiscaune. 1738

Jófékvész ház helyek Bolyonyában jutányosan eladók. Érdeklődni: Bartha, Brassó, Szentjános utca 11. 1524

Gáz-takaréktűzhely olcsón eladó. Bahmüller cipőáruház. 1759

Keresek megvételre kávéházi és vendéglői inventárt. Stein Ujságíró Club, Sighet. 1761

Keresek megvételre egy üzemenképes concassort (kötőgép) rostával. Lázár, Cluj, Baritiu 28. 1762

Allást keres

Französische Gouvernante ucht Stellung zu grösseren Kindern. Drotteff, Oradea, str. Ciorogariu 18. 1757

Bukarest

Dr. Botvinik berlini specialista bőr- és nemibajokban. Rendel: 12—2, 5—8-ig. Vasárnap 9—10-ig. Bukarest, Piaţa Rosetti 6. (Bulev. Carol). Telefon: 3/34—11. 20142-b

Dr. Bihary rendel bőr-, veremibetegeknek 10—1-ig és 3—8-ig. Diathermia. Kékfény. B-dul Brătianu 9. Scara B. Telefon: 419/89.

Szüilleszeti orvosnő, dr. Brohovic: nőibetegségek, terheségek, kezelések, operációk, diathermia. Rendel: 2—8-ig. Calea Văcăreşti 64. emelet.

Pápalan és ágynemű különlegességek, valamint iparművészeti lakásdíszítési cikkek szolid árakban. Luxor, C. Victoriei 50. Pasajul Imobiliár. Cégtulajdonos: Szűcs D.

Pénzt folyósítunk azonnal bármilyen összegben mindenféle ékszerre és egyéb értéktárgyra. Legmagasabb áron vásárolunk aranyat és mindennemű használt ékszert. „Lombard“ Sf. Jonică 11.

Perfekt szakácsnőt, román nyelvet beszélőt keresek. Férfi-nélküli előnyben. Mircea Vodă 31. 20290-b

Bukarestben tartózkodó 16-18 éves magas erdélyi izraelita urileány ismeretségét keresi közös szórakozás céljából 28 éves erdélyi fiatalember. Mozit, színházat, táncot kedvelő urileányok lehetőleg fényképpel írjanak „Vasárnapi szórakozás“ jellegre a bukaresti kiadóba. (Calea Moşilor 59.) Diszkrécio biztosítva. 20284-b

Brassótól Váradig

Orsovától Szigetig

Bukaresttől Galacig

terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

apróhirdetéseken közli!